

Απολογισμός Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης
και Βιώσιμης Ανάπτυξης 2005

Πριν από ένα και πλέον αιώνα, το 1900, η ανακάλυψη στην Κρήτη του ανακτόρου του βασιλιά Μίνωα, μοναδικού μνημείου της προκλασικής αρχαιότητας αποτέλεσε ένα από σπουδαιότερα αρχαιολογικά ευρήματα όλων των εποχών. Η ανακάλυψη αυτή έφερε στο φως και το αρχαιότερο από τα ήδη αποκρυπτογραφημένα ευρωπαϊκά συστήματα γραφής, τη Γραμμική Β.

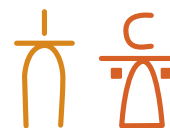
Η γραφή αυτή είναι συνδυασμός συλλαβικών σημείων, ιδεογραμμάτων και αριθμητικών συμβόλων που χρησιμοποιούσαν οι βασιλείς της Μυκηναϊκής Ελλάδας την Εποχή του Χαλκού για να τηρούν τους λογαριασμούς τους και να οργανώνουν διοικητικά τις πολιτείες τους.

Στο φετινό Απολογισμό μας για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη περιλαμβάνεται ένα ειδικό κεφάλαιο (σελ. 26) αφιερωμένο στον Πολιτισμό και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Τα σύμβολα της Γραμμικής Β, που παρατίθενται εδώ με τις ερμηνείες τους, χρησιμοποιούνται στα κύρια κεφάλαια του Απολογισμού, επισημαίνοντας με αυτόν τον τρόπο και τη διαχρονικότητα του πολιτισμού και των συμβόλων του στις νεότερες γενιές.

Χιτώνας

Άνδρας, Γυναίκα

Ελαία

Κρόκος (άνθος)

Εγχειρίδιο

Εισαγωγή

Ο Απολογισμός Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και Βιώσιμης Ανάπτυξης 2005 εκδίδεται από τον Όμιλο TITAN ως αυτόνομη έκδοση, αλλά παρουσιάζεται μαζί με το Γενικό Απολογισμό στους μετόχους του κατά την ετήσια Γενική Συνέλευση. Ακολουθώντας τα διεθνή πρότυπα, ο Απολογισμός αυτός περιέχει σύντομες αναφορές σε οικονομικά θέματα, τα οποία αναλύονται εκτενέστερα στο τεύχος του Γενικού Απολογισμού 2005.

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει σε προηγούμενους Απολογισμούς, στόχος μας είναι η ενσωμάτωση των κατευθυντήριων αρχών και των διεθνών προτύπων (όπως καθορίζονται από το GRI και το CoP του Οικουμενικού Συμφώνου), ώστε ο Απολογισμός μας να αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για εποικοδομητικό διάλογο με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Επιπρόσθετα, αξιοποιούμε τα αποτελέσματα των εργασιών σε όλους τους επιμέρους τομείς της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου και προσαρμόζουμε τους δείκτες μέτρησης των επιδόσεών μας σύμφωνα με τα κοινά αποδεκτά πρότυπα σε κλαδικό επίπεδο. Μολονότι το έργο μας αυτό δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί, θεωρούμε ότι έχουν ήδη πραγματοποιηθεί σημαντικά βήματα, τα οποία συνοψίζονται κυρίως στα εξής:

- > Καλύτερη οργάνωση, συντονισμός και παρουσίαση όλων των βασικών πληροφοριών ανά περιοχή δραστηριότητας και παραδείγματα πρακτικής εφαρμογής της πολιτικής μας για την ΕΚΕ και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη από όλο τον Όμιλο
- > Τυποποίηση και έλεγχος του εσωτερικού συστήματος πληροφόρησης, ώστε να είναι εφικτή η επιβεβαίωση των στοιχείων στο μέλλον
- > Διεύρυνση του περιεχομένου του Απολογισμού και των αναγνωστών στους οποίους απευθύνεται, ώστε να αποτελεί ένα αποτελεσματικότερο μέσο επικοινωνίας τόσο με το εσωτερικό όσο και με το εξωτερικό περιβάλλον του Ομίλου
- > Αξιοποίηση και ενσωμάτωση των σχολίων ανεξαρτήτων φορέων σχετικά με τους προηγούμενους Απολογισμούς μας

Ο Απολογισμός αυτός περιέχει παραπομπές τόσο σε σελίδες του Γενικού Απολογισμού μας όσο και σε ιστοσελίδες, ενώ για διευκόλυνση του αναγνώστη, περιλαμβάνονται ειδικές αναφορές στις αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου, της Διεθνούς Πρωτοβουλίας για την Έκδοση Κοινωνικών και Περιβαλλοντικών Απολογισμών και της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου.

Σημειώσεις

Όμιλος ή Όμιλος TITAN	Το σύνολο των Εταιριών που ελέγχονται από τον Όμιλο TITAN
A.E. Τιμέντων TITAN	Η μητρική Εταιρία του Ομίλου TITAN
Εταιρία	Χρησιμοποιείται για την όποια Εταιρία του Ομίλου TITAN αναφέρεται το σχετικό κείμενο
EKE	Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
BA	Βιώσιμη Ανάπτυξη
Global Reporting Initiative (GRI)	Διεθνής Πρωτοβουλία για την Έκδοση Κοινωνικών και Περιβαλλοντικών Απολογισμών
Communication on Progress (CoP)	Οδηγία του Γραφείου του ΟΗΕ για το Οικουμενικό Σύμφωνο σχετικά με την έκδοση Απολογισμών των συμμετεχόντων στην πρωτοβουλία
World Business Council for Sustainable Development (WBCSD)	Διεθνές Επιχειρηματικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
Cement Sustainability Initiative (CSI)	Πρωτοβουλία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τιμέντου
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
Οικουμενικό Σύμφωνο	Πρωτοβουλία του ΟΗΕ για την εφαρμογή των διεθνών συνθηκών που αφορούν στην προστασία των ανθρωπίνων και εργασιακών δικαιωμάτων, στη μέριμνα για το περιβάλλον και στην αντιμετώπιση της διαφθοράς
Ενδιαφερόμενα μέρη (Stakeholders)	Όλα τα άμεσα ή έμμεσα επηρεαζόμενα από την επιχειρηματική δραστηριότητα μέρη
ALBA	Athens Laboratory of Business Administration
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
ΔΟΕ	Διεθνής Οργάνωση Εργασίας
World Resources Institute (WRI)	Διεθνές Ινστιτούτο Φυσικών Πόρων
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
Κώδικας Δεοντολογίας	Εγχειρίδιο Εταιρικών Αρχών και Κώδικας Δεοντολογίας Ομίλου TITAN
CDRSEE	Κέντρο για τη Δημοκρατία και τη Συμφιλίωση στη Νοτιο-Ανατολική Ευρώπη
ICED	International Center for Environment and Development
UNEP	United Nations Environmental Program
WWF	World Wild Life Fund for Nature

Χρήσιμες Διευθύνσεις

www.titan-cement.com
www.csrhellas.gr
www.csreurope.org
www.un.org
www.globalcompact.org
www.oecd.org
www.ilo.org
www.wbcsd.org
www.wbcsdcement.org
www.environmental-finance.com
www.siri.org
www.proash.com
www.faos.gr
www.cdsee.org
www.gri.org
www.nemea.civil.upatras.gr
www.canellopoulosmuseum.gr
www.unep.org
www.wwf.org

Περιεχόμενα

σελ.

δείκτες
GRI

Εισαγωγή

2.10, 2.11, 2.22

Μήνυμα του Διευθύνοντος Συμβούλου

6

1.1, 1.2, 2.15

Συνοπτική Παρουσίαση του Ομίλου

2.1, 2.8

Βασικές δραστηριότητες, προϊόντα και χρήσεις

9

2.2, 2.5, EN1, EN23

Εταιρική διακυβέρνηση

10

3.1, 3.7

Κατανομή κοινωνικού προϊόντος

10

EC5, EC8

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και Βιώσιμη Ανάπτυξη

12

Άνθρωπος και Κοινωνία

Εντός Ομίλου

Απασχόληση - Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

14

LA1, LA2

Επικοινωνία, συνεργασία και συμμετοχή

15

LA4, LA16, LA17

Εκπαίδευση και κατάρτιση

16

LA3, LA9, LA10, LA11

Υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας

18

LA5, LA7

Εργολαβικό προσωπικό

20

Μέτοχοι - Πελάτες - Προμηθευτές

21

PR8, SO4

Εκτός Ομίλου

Εκπαίδευση και κατάρτιση

22

HR14, SO2, EC10

Μέριμνα για την υγεία και την ασφάλεια

24

Κοινωνική αλληλεγγύη και εθελοντισμός

25

SO4

Άνθρωπος και Πολιτισμός

26

Άνθρωπος και Περιβάλλον

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις και μέτρα αντιμετώπισης

30

EN14, EN33, EN35

Διαχείριση και αποκατάσταση λατομείων

34

EN6, EN7, EN25, EN26, EN27, EN29

Παραγωγή τσιμέντου και περιβαλλοντική απόδοση

36

EN2, EN3, EN5, EN8, EN10, EN11,
EN13, EN15, EN16, EN17, EN22, EN34

Συμμετοχή σε Συλλογικές Πρωτοβουλίες / Δίκτυα

Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ

46

3.14

Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την ΕΚΕ (CSR Europe)

46

Οικουμενικό Σύμφωνο

47

Πρωτοβουλία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου (WBCSD - CSI)

48

Διεθνής Πρωτοβουλία για την Έκδοση Κοινωνικών και Περιβαλλοντικών Απολογισμών (GRI)

52

2.17, 2.19, 2.21, 4.1

Μήνυμα του Διευθύνοντος Συμβούλου

ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Όπως θα διαπιστώσετε από το Γενικό Απολογισμό του Ομίλου, το 2005 ήταν μία εξαιρετικά επιτυχημένη χρονιά για τον ΤΙΤΑΝΑ. Πιστεύουμε ότι δίκαιο είναι η κοινωνική υπευθυνότητα να προοδεύει μαζί με την εταιρική επιτυχία.

Ωστόσο καμία επιτυχία δεν πρέπει ποτέ να θεωρείται δεδομένη. Καθώς η παγκόσμια οικονομία προχώρησε και πέρυσι δυναμικά, με «ατμομηχανή» τις τεχνολογικές καινοτομίες και την ταχύρυθμη οικονομική μεγέθυνση σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες, μια σειρά από γεγονότα μας υπενθύμισαν πόσο τρωτά είναι τα ανθρώπινα επιτεύγματα: Φυσικές καταστροφές, επιδημίες, συγκρούσεις και συνεχώς εντεινόμενες αντιδράσεις κατά των ανισοτήτων.

Στην περίπτωσή μας, οι τυφώνες Wilma και Katrina έπληξαν τις δραστηριότητές μας στη Φλόριντα και στο Μισσισιπή και δημιούργησαν σοβαρότατα προβλήματα στις οικογένειες των εργαζομένων μας και σε εκατομμύρια κατοίκους αυτών των περιοχών. Οι άνθρωποί μας στις δύσκολες αυτές συνθήκες αντέδρασαν άμεσα, συλλογικά και δημιουργικά, αναδεικνύοντας με τον πιο πειστικό τρόπο τις θεμελιώδεις αξίες του ΤΙΤΑΝΑ και την έννοια της κοινωνικής αλληλεγγύης σε κάθε επίπεδο.

Εκτός από τις φυσικές καταστροφές, ένας άλλος κίνδυνος είναι ο εφησυχασμός και η ικανοποίηση από προηγούμενα επιτεύγματα, που λανθασμένα μπορεί να θεωρηθούν κατακτήσεις ή δεδομένα και για το μέλλον. Δεν υπάρχει αλήθεια τίποτα πιο επικίνδυνο από τον εφησυχασμό σε θέματα που απαιτούν συνεχή εγρήγορση και ολοένα εντονότερη προσπάθεια για βελτίωση, όπως η ασφάλεια.

Μολονότι ο σεβασμός στον άνθρωπο, την κοινωνία και το περιβάλλον είναι βασικά στοιχεία της εταιρικής μας φιλοσοφίας, είναι βέβαιο ότι υπάρχουν πολλά ακόμη που μπορούμε να κάνουμε, ώστε οι πράξεις μας να συμβαδίζουν πλήρως με τις αξίες μας.

Με δεδομένη τη φύση και τις προκλήσεις της επιχειρηματικής μας δραστηριότητας, έχουμε επιλέξει να επικεντρώσουμε τις προσπάθειές μας στην ΕΚΕ σε τρεις κυρίως τομείς, στους οποίους διαθέτουμε ειδική γνώση και εμπειρία, αλλά και κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό: Εκπαίδευση και κατάρτιση, μέριμνα για το περιβάλλον και για την υγιεινή και ασφάλεια.

Σε κάθε έναν από αυτούς τους τομείς, αναλάβαμε νέες πρωτοβουλίες κατά τη διάρκεια του 2005. Τα παραδείγματα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα: από την εγκατάσταση των πλέον σύγχρονων φίλτρων στα εργοστάσιά μας, μέχρι την υιοθέτηση ειδικού προγράμματος Τεχνικής

Κατάρτιση για άνεργους νέους στην ΠΓΔΜ και την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για θέματα πρόληψης ατυχημάτων των εργαζομένων στις ΗΠΑ.

Ο φετινός μας Απολογισμός περιλαμβάνει επίσης ένα κεφάλαιο αφιερωμένο στην πολιτιστική προσφορά του ΤΙΤΑΝΑ. Ο Πολιτισμός δεν είναι μόνο τέχνη, αλλά και κληρονομιά, εθνική ή παγκόσμια. Είναι επίσης μέρος της ψυχής των ανθρώπων. Η διατήρηση και η ανάδειξη του εντάσσεται στις αξίες του ΤΙΤΑΝΑ και στην αντίληψή του για την εφαρμογή της ΕΚΕ στην καθημερινή ζωή. Μεταξύ άλλων πρωτοβουλιών στον τομέα αυτό, τη χρονιά που πέρασε εκπληρώσαμε μια σημαντική δέσμευση στη γενέτειρα πόλη του Ομίλου ΤΙΤΑΝ, την Ελευσίνα. Δέσμευση, που είχαμε αναλάβει το 2002 με την ευκαιρία του εορτασμού της εκατονταετηρίδας της Α.Ε. Τσιμέντων ΤΙΤΑΝ: την εγκατάσταση συστήματος φωτισμού του Αρχαιολογικού Χώρου, για τον οποίο όλοι οι κάτοικοι της πόλης είναι υπερήφανοι.

Ταυτόχρονα, συνεχίσαμε να συμμετέχουμε ενεργά στις συλλογικές πρωτοβουλίες στις οποίες έχουμε ενταχθεί, όπως το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ, το Διεθνές Επιχειρηματικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, το Ευρωπαϊκό και το Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ, προσπαθώντας διαρκώς να μαθαίνουμε, αλλά και να συνεισφέρουμε στην επίτευξη των κοινών στόχων.

Η δημοσίευση της ενδιάμεσης έκθεσης προόδου των εργασιών της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου, υπο την αιγίδα του WBCSD, το 2005, είναι ιδιαίτερα αξιοσημείωτη, αφού συνοψίζει τα κοινά επιτεύγματα των μελών της από το 2003, αλλά και τους κοινούς μας στόχους έως το 2007.

Κοιτάζοντας το μέλλον, οι κύριες προκλήσεις που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε αφορούν στην περαιτέρω ενίσχυση και επέκταση των μέχρι τώρα πρωτοβουλιών μας, καθώς επίσης και στην ευρύτερη υποστήριξη του διαλόγου με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, ως μέσου διασφάλισης μεγαλύτερης διαφάνειας και αποτελεσματικότητας. Το να ακούμε και να ανταποκρινόμαστε στις ανάγκες και τις προσδοκίες των ενδιαφερομένων είναι η κινητήρια δύναμη της προσπάθειάς μας για συνεχή βελτίωση. Στο πλαίσιο αυτό σας καλούμε να σχολιάσετε, να ασκήσετε κριτική και να μας απευθύνετε πιθανές προτάσεις για νέες πρωτοβουλίες στο μέλλον.

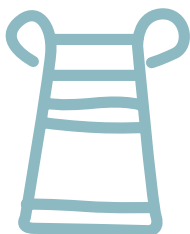
Δημήτρης Παπαλεξόπουλος
Διευθύνων Σύμβουλος

Κυρίαρχος στόχος του Ομίλου ΤΙΤΑΝ:

“Να αναπτυχθούμε σε ανεξάρτητη πολυ-περιφερειακή δύναμη στη διεθνή αγορά των δομικών υλικών, συνδυάζοντας την επιχειρηματική ικανότητα και ανταγωνιστικότητα, με το σεβασμό στον άνθρωπο, την κοινωνία και το περιβάλλον”.

Εργοστάσιο Roanoke - ΗΠΑ, 2005

Συνοπτική Παρουσίαση του Ομίλου - 2005

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Βασικές δραστηριότητες, προϊόντα
και χρήσεις

Εταιρική διακυβέρνηση

Κατανομή κοινωνικού προϊόντος

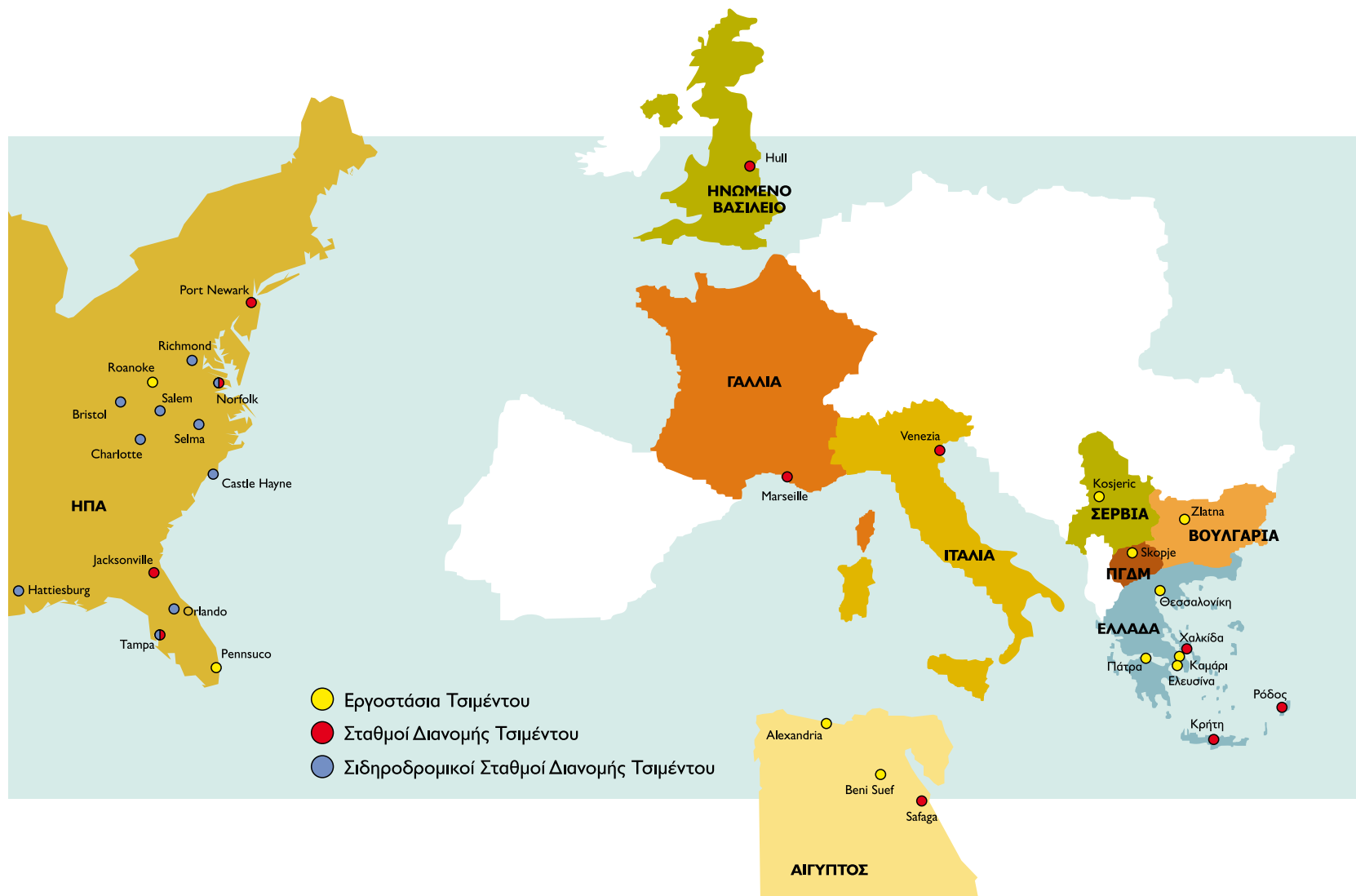
Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
και Βιώσιμη Ανάπτυξη

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Οικονομικά Αποτελέσματα 2005	
Κύκλος εργασιών	€ 1.342 εκ.
Καθαρά κέρδη*	€ 210 εκ.
Λειτουργικά κέρδη	€ 391 εκ.
Επενδύσεις	€ 146 εκ.

* μετά από φόρους και δικαιώματα μειοψηφίας

> Οι θυγατρικές Εταιρίες του Ομίλου TITAN ανήκουν σε αυτόν, εκτός από τις Εταιρίες στην Αίγυπτο που ελέγχονται από κοινού με τον Όμιλο Lafarge.

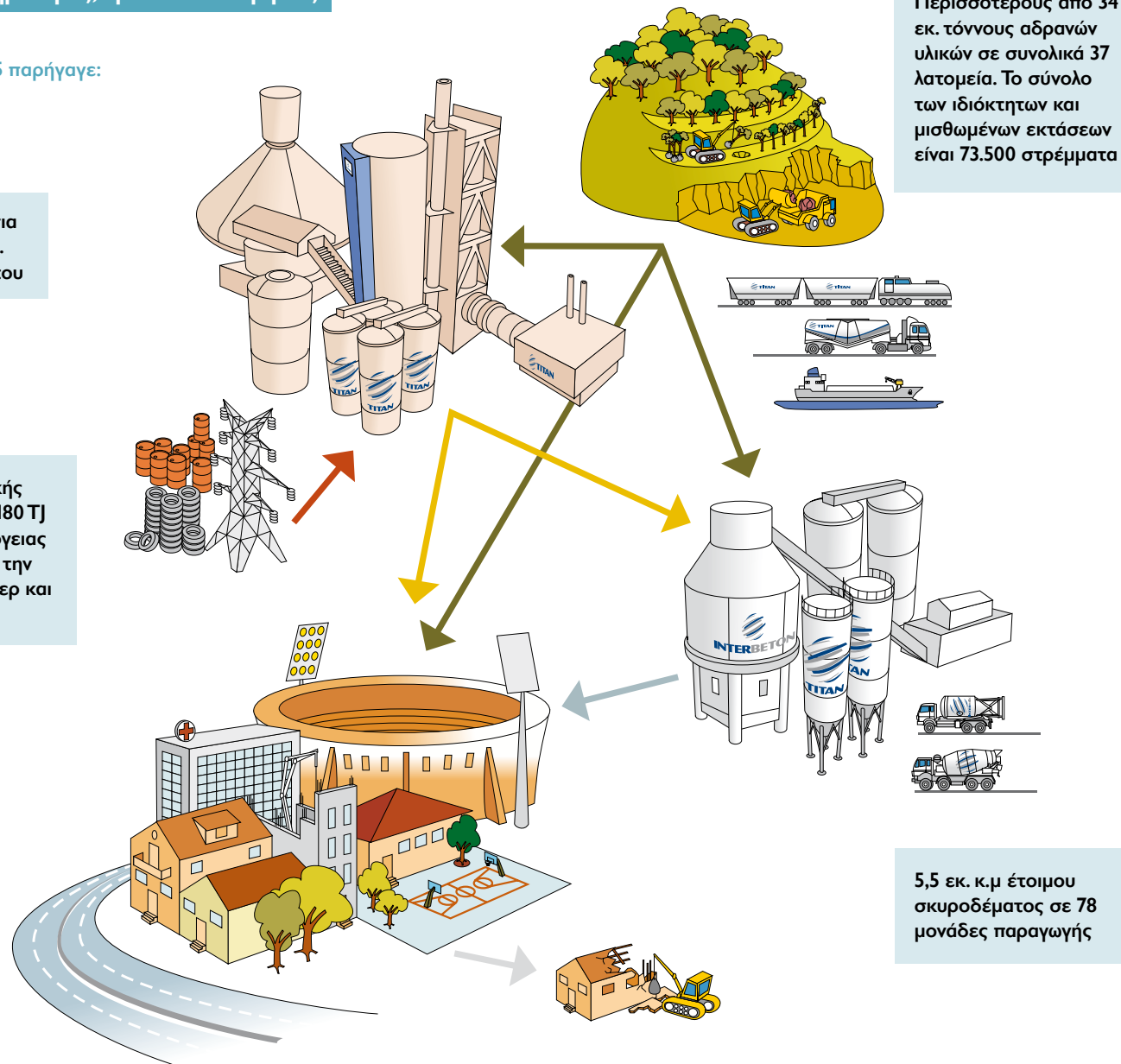

Βασικές δραστηριότητες, προϊόντα και χρήσεις

Ο Όμιλος το 2005 παράγασε:

Σε 11 εργοστάσια πάνω από 15 εκ. τόννους τσιμέντου

35.220 Tj θερμικής ενέργειας και 5.180 Tj ηλεκτρικής ενέργειας κατανάλωσε για την παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου

Περισσότερους από 34 εκ. τόννους αδρανών υλικών σε συνολικά 37 λατομεία. Το σύνολο των ιδιόκτητων και μισθωμένων εκτάσεων είναι 73.500 στρέμματα

Τσιμέντο: Αναμεμιγμένο με νερό και άλλα υλικά, αποτελεί παγκοσμίως το κυριότερο υλικό δόμησης.

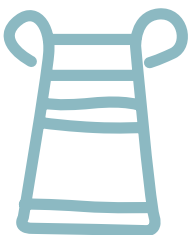
Αδρανή υλικά: Φυσικές πρώτες ύλες με πολύπλευρες χρήσεις, ως αυτόνομα υλικά για τον κατασκευαστικό τομέα, ως βασικά συστατικά οικοδομικών υλικών και ως πληρωτικά υλικά για την παραγωγή άλλων προϊόντων καθημερινής χρήσης.

Σκυρόδεμα: Το ασφαλέστερο και οικονομικότερο οικοδομικό υλικό. Παράγεται με την ανάμιξη αδρανών, τσιμέντου, νερού και βελτιωτικών πρόσθετων, με την προσθήκη δε κατάλληλου σπλισμού μας δίνει το σπλισμένο σκυρόδεμα.

Ξηρά κονιάματα: Βιομηχανικά προϊόντα, που προκύπτουν από την ανάμιξη τσιμέντου με αδρανή υλικά και άλλες ύλες και χρησιμοποιούνται σε διάφορους τομείς κατασκευής.

Ιπτάμενη τέφρα: Απόβλητο των μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Με κατάλληλη επεξεργασία χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη για την παραγωγή τσιμέντου.

5,5 εκ. κ.μ έτοιμου σκυροδέματος σε 78 μονάδες παραγωγής

Συνοπτική Παρουσίαση του Ομίλου - 2005

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Βασικές δραστηριότητες, προϊόντα
και χρήσεις

Εταιρική διακυβέρνηση

Κατανομή κοινωνικού προϊόντος

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
και Βιώσιμη Ανάπτυξη

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Εταιρική διακυβέρνηση

Τα τελευταία χρόνια, ο Όμιλος TITAN βρίσκεται σε πορεία εξέλιξης: από μια “εθνικά δομημένη” επιχείρηση σε ένα σύγχρονο, πολυ-περιφερειακό Όμιλο με νέα ανταγωνιστικά δεδομένα.

Οι αρχές και οι κανόνες που διέπουν τη λειτουργία του Ομίλου έχουν διατυπωθεί σε εγχειρίδιο με τίτλο “Εταιρικές Αξίες και Κώδικας Δεοντολογίας Ομίλου” (www.titan-cement.com).

Στον τομέα της εταιρικής διακυβέρνησης ο Όμιλος έχει υιοθετήσει και εφαρμόζει πρακτικές κατά τα διεθνή πρότυπα πολύ πέραν εκείνων που επιβάλλει η σχετική νομοθεσία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου, οι οποίες δεν προβλέπονται από την ελληνική νομοθεσία (βλ. σελ 34, 36, Γενικού Απολογισμού και www.titan-cement.com)

Το 2005 ξεκινήσαμε τη συστηματική αξιολόγηση της εφαρμογής:

- > του Κώδικα Δεοντολογίας, ο οποίος υιοθετήθηκε το 2004 και κυκλοφόρησε σε όλες τις γλώσσες που χρησιμοποιούνται στον Όμιλο
- > των διεθνών προτύπων του ΟΟΣΑ για την Εταιρική Διακυβέρνηση
- > των διεθνών προτύπων του GRI για τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων που αφορούν την ΕΚΕ και τη ΒΑ

Το Διοικητικό Συμβούλιο, επίσης θέσπισε μια ολοκληρωμένη διαδικασία για την αξιολόγηση της δικής του λειτουργίας και της λειτουργίας των Επιτροπών του, την οποία έθεσε σε εφαρμογή από 1.1.2006.

Κατανομή κοινωνικού προϊόντος

Οι δραστηριότητες του Ομίλου συμβάλλουν ουσιαστικά στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Ειδικότερα το 2005 διατέθηκαν συνολικά:

- > Για τους εργαζομένους μας σε μισθούς, συντάξεις και πρόσθετα προγράμματα κοινωνικής πολιτικής –πέραν των υποχρεωτικών εκ του νόμου: € 232,1 εκατ.
- > Για τους προμηθευτές μας: € 712,0 εκατ.
- > Για νέες επενδύσεις: € 145,7 εκατ.
- > Για φόρους στο Δημόσιο και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση: € 153,5 εκατ.
- > Για μερίσματα στους μετόχους: € 50,6 εκατ.

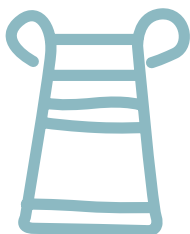
Ημέρα περιβάλλοντος, Πάτρα - Ελλάδα, 2005

Κέντρο ελέγχου, εργοστάσιο Kosjeric - Σερβία, 2005

*Απόσπασμα ομιλίας του
Λεωνίδα Κανελλόπουλου,
Προέδρου της Α.Ε. Τσιμέντων
TITAN (1957-1979),
στη Γενική Συνέλευση
του Συνδέσμου Ελληνικών
Βιομηχανιών, το 1961*

*“Οι βιομήχανοι είμεθα ηγέται.
Έχομεν ηυξημένας ευθύνας
και καταλαμβάνομεν θέσεις
προκεχωρημένας εις τον
καθημερινόν αγώνα της ζωής.
Με την συναίσθησιν αυτήν είμαι
βέβαιος ότι θα εξακολουθήσωμεν
παρέχοντες πάντοτε περισσότερα
των όσων απολαμβάνομεν,
ωφελούντες περισσότερον παρ’
όσον ωφελούμεθα”.*

Συνοπτική Παρουσίαση του Ομίλου - 2005

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και Βιώσιμη Ανάπτυξη

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Βασικές δραστηριότητες, προϊόντα
και χρήσεις

Εταιρική διακυβέρνηση

Κατανόηση κοινωνικού προϊόντος

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
και Βιώσιμη Ανάπτυξη

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Βασικό μας γνώμονα για την πολιτική Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης αποτελεί η αρχή “αντλώντας από την εμπειρία προσφέρουμε στην κοινωνία”, την οποία για πρώτη φορά παρουσιάσαμε διεξοδικά στον περυσινό Απολογισμό. Η προσέγγιση αυτή της εταιρικής κοινωνικής εξωστρέφειας σκοπό έχει να μεγιστοποιήσει τις θετικές επιδράσεις που απορρέουν από πρωτοβουλίες και συγκεκριμένα προγράμματα ΕΚΕ με τη μεταφορά, διάδοση και ευρύτερη αξιοποίηση της συσσωρευμένης πείρας του ΤΙΤΑΝΑ σε διάφορους τομείς.

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και η Βιώσιμη Ανάπτυξη είναι στρατηγικής σημασίας τομείς για τον Όμιλο ΤΙΤΑΝ. Στο πλαίσιο αυτό η οργάνωση του Ομίλου περιλαμβάνει την Επιτροπή Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, τη Διεύθυνση ΕΚΕ και την Τεχνική Διεύθυνση Ομίλου, αρμόδια για την εφαρμογή νέων τεχνολογιών που αποσκοπούν στην εξοικονόμηση φυσικών πόρων και στην προστασία του περιβάλλοντος. Η Διεύθυνση Περιβάλλοντος που λειτουργεί στη μητρική Εταιρία, παρέχει εξειδικευμένη τεχνογνωσία σε όλα τα θέματα εφαρμογής της πολιτικής περιβάλλοντος στις θυγατρικές μας, αλλά και στους μόνιμους συνεργάτες μας (βλ. www.titan-cement.com).

Το 2005 ξεκίνησε η λειτουργία των ομάδων κοινωνικού έργου σε 4 εργοστάσια του Κλάδου Τσιμέντου στην Ελλάδα. Αποστολή τους είναι η συνεργασία μεταξύ των τμημάτων που λειτουργούν σε κάθε εργοστάσιο και έχουν αρμοδιότητα σε θέματα κοινωνικής πολιτικής, υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας και προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και η ανάπτυξη νέων πρωτοβουλιών τόσο εντός όσο και εκτός του εργοστασίου.

Μεταξύ των δραστηριοτήτων, που ανέλαβαν οι ομάδες κοινωνικού έργου, είναι και οι εξής:

- > Πρόγραμμα στοματικής υγιεινής για παιδιά εργαζομένων έως 14 ετών (Θεσσαλονίκη)
- > Προληπτικός ιατρικός έλεγχος σε μαθητές των Δημοτικών Σχολείων του Δήμου Δερβενοχωριών (Καμάρι, Βοιωτίας)
- > Εκδηλώσεις για τα παιδιά των Ειδικών Δημοτικών Σχολείων (Πάτρα)
- > Σύσταση κοινής ομάδας από στελέχη του εργοστασίου και του Δήμου Ελευσίνας με αποστολή την ενημέρωση - ευαισθητοποίηση των εργαζομένων του Δήμου στο θέμα της πρόληψης ατυχημάτων και την αξιοποίηση της σχετικής τεχνογνωσίας

Το 2005 ολοκληρώσαμε με επιτυχία:

- > Στην Ελευσίνα, το φωτισμό του Αρχαιολογικού Χώρου, τη δημιουργία Πολιτιστικού Κέντρου και τη στέγαση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Δυτικής Αττικής σε νέο σύγχρονο κτίριο
- > Στη Φλόριντα (ΗΠΑ) και στη Θεσσαλονίκη, τον πλήρη εκσυγχρονισμό των εργοστασίων μας και τη σημαντική βελτίωση της περιβαλλοντικής τους απόδοσης
- > Στην ΠΓΔΜ, την υλοποίηση δύο νέων προγραμμάτων για νέους
- > Στη Σερβία και στη Βουλγαρία, νέα προγράμματα κοινωνικής πολιτικής για τους εργαζομένους μας κυρίως

Τα παραπάνω αναπτύσσονται στις επιμέρους ενότητες του Απολογισμού και στην ιστοσελίδα μας (www.titan-cement.com).

Το ίδιο χρονικό διάστημα χρειάστηκε να αντιμετωπίσουμε και έκτακτες καταστάσεις (π.χ. τυφώνες Katrina και Wilma στις ΗΠΑ). Η κοινωνική αλληλεγγύη, όπως εκφράστηκε σε αυτές και σε πολλές άλλες περιπτώσεις και από τους εργαζομένους μας, προσφέρει νέα διδάγματα και έμπνευση για μεγαλύτερη έμφαση στην αξία της συμμετοχικής προσπάθειας.

Ιδιαίτερα σημαντικές θεωρούμε τις εξελίξεις σε κλαδικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο που σημειώθηκαν το 2005 στις συλλογικές πρωτοβουλίες, στις οποίες συμμετέχει ο Όμιλος. Τέτοιες εξελίξεις ήταν και οι εξής:

> Η πρόοδος των εργασιών σε συλλογικό και εταιρικό επίπεδο, όπως συνοψίζονται και στην ενδιάμεση έκθεση της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου (βλ. σελ. 48)

> Η ενεργή υποστήριξη και συμμετοχή στις πρωτοβουλίες που αναπτύσσει το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την ΕΚΕ (βλ. σελ. 46 και CSR Roadmap)

> Η εφαρμογή και ενσωμάτωση των δέκα αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου και των σχετικών κατευθύνσεων για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων μέσω του Ετήσιου Απολογισμού ΕΚΕ και ΒΑ (βλ. σελ. 47)

> Η προαγωγή των στόχων του Ελληνικού Δικτύου για την ΕΚΕ και η συμμετοχή στην έκδοση του πρώτου ελληνικού καταλόγου πρακτικών εφαρμογών (βλ. σελ. 46)

Προκλήσεις και προτεραιότητες

Η κατά τα τελευταία χρόνια επέκτασή μας σε νέες περιοχές με διαφορετική υποδομή, κοινωνικές και πολιτιστικές αντιλήψεις και νομοθετικό πλαίσιο, έχει καταστήσει τη διαδικασία μεταφοράς και εμπέδωσης κοινών αρχών, αξιών και προτύπων μια σύνθετη, μεγάλη πρόκληση.

Η βαθύτερη κατανόηση του κοινωνικού περιβάλλοντος και η αποτελεσματική ανταπόκριση στις διαφορετικές ανάγκες και προσδοκίες αποτελούν βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση του οράματος και των στόχων μας και για την επιτυχή άσκηση της επιχειρηματικής μας δραστηριότητας.

Το πρόγραμμα δράσης μας για το 2006 εστιάζεται στις εξής προκλήσεις και προτεραιότητες:

- > Διάχυση της γνώσης, της εμπειρίας και των καλών πρακτικών σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και, κυρίως, στους εργαζομένους και στους συνεργάτες μας
- > Βελτίωση των υφιστάμενων πολιτικών και συστημάτων επικοινωνίας στο εσωτερικό περιβάλλον του Ομίλου και αναβάθμιση των προγραμμάτων για τη μεταφορά τεχνογνωσίας και την αξιολόγηση των μόνιμων συνεργατών μας (εργολάβων, οδηγών Δ.Χ. κ.ά.)
- > Επέκταση των διατμηματικών και διεπιχειρησιακών ομάδων δράσης (κατά τα πρότυπα των ομάδων κοινωνικού έργου) για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς μας σε συγκεκριμένους τομείς
- > Έμφαση στην εμπέδωση συμπεριφοράς και νοοτροπίας που προάγει τη μέριμνα για την υγιεινή και την πρόληψη ατυχημάτων σε όλους τους χώρους εργασίας του Ομίλου, ώστε να επιτύχουμε το στόχο “μηδέν παρ’ ολίγον ατύχημα”
- > Διεύρυνση των γνώσεων και των εμπειριών μας τόσο από τις καλές πρακτικές άλλων επιχειρήσεων όσο και από τις δικές μας δράσεις και πρωτοβουλίες
- > Συνέχιση της προσπάθειας για αποτελεσματική ενσωμάτωση των επιχειρησιακών μας αρχών και των αρχών Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και Βιώσιμης Ανάπτυξης σε όλα τα επίπεδα δραστηριότητας του Ομίλου

Παράλληλα συνεχίζεται με εντατικούς ρυθμούς η υλοποίηση του προγράμματος περαιτέρω βελτίωσης της περιβαλλοντικής μας απόδοσης, οι στόχοι του οποίου συνοψίζονται στη σελίδα 32 του Απολογισμού μας.

Εργοστάσιο Θεσσαλονίκης - Ελλάδα, 2005

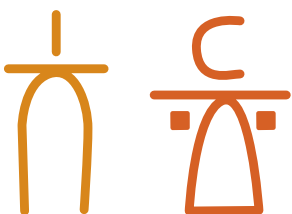

Λένα Τσιπούρη,
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
του Οικονομικού Τμήματος
του Πανεπιστημίου Αθηνών:

“Η παγκοσμιοποίηση επέφερε κατ’ ανάγκη αλλαγή του ρόλου του κράτους με αποτέλεσμα μεγάλο μέρος της ευθύνης για την ανάπτυξη και την ευημερία να περνάει σε διεθνείς και υπερεθνικούς οργανισμούς, αλλά και στις μεγάλες υπερεθνικές επιχειρήσεις, διευρύνοντας έτσι και το ρόλο τους.

Στην Ελλάδα σήμερα έχουμε φθάσει σε ένα επίπεδο ωριμότητας που επιτρέπει να προωθηθεί και να ξεκαθαρίσει η έννοια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης... Γι’ αυτό είναι πλέον αναγκαίο να οριστεί αναλυτικά το πλαίσιο που θα καθορίζει ποιες ενέργειες συνδυάζουν αρμονικά την “εταιρική” και την “κοινωνική” ευθύνη, έτσι ώστε η ΕΚΕ να διαχωριστεί σαφώς από τη φιλανθρωπία. Είναι σημαντικό να έχουν κατανοήσει αυτή τη διαφορά τόσο οι μέτοχοι κάθε εταιρίας όσο και η κοινωνία ως σύνολο.

Εταιρίες σαν τον ΤΙΤΑΝΑ μπορούν και οφείλουν να χαράζουν νέους δρόμους. Η κοινωνική ευθύνη στον ΤΙΤΑΝΑ αντιστοιχεί σε μια συνειδητή πολιτική δέσμευσης απέναντι στον άνθρωπο, την κοινωνία και το περιβάλλον. Πολλές δεκαετίες προτού επιβληθούν νομοθετικές ρυθμίσεις, είχε υιοθετήσει πρωτοποριακά κοινωνικά προγράμματα με τη μορφή οικειοθελών δεσμεύσεων και παροχών. Αυτή η μακροχρόνια πορεία του επιτρέπει να αξιολογεί δράσεις ΕΚΕ, αλλά και να χαράζει νέους δρόμους. Οι πρωτοβουλίες ΕΚΕ που αναπτύσσει κάθε επιχείρηση είναι άμεσα συνδεδεμένες με τον κλάδο στον οποίο ανήκει. Με τη λογική αυτή οι πρακτικές του ΤΙΤΑΝΑ εστιάζονται στο περιβάλλον χωρίς ωστόσο να περιορίζονται σε αυτό...”

Άνθρωπος και Κοινωνία

Απασχόληση - Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ Εντός Ομίλου

Απασχόληση - Ανάπτυξη ανθρώπινου
δυναμικού

Επικοινωνία, συνεργασία και συμμετοχή

Εκπαίδευση και κατάρτιση

Υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία

Εργολαβικό προσωπικό

Μέτοχοι - Πελάτες - Προμηθευτές

Εκτός Ομίλου

Εκπαίδευση και κατάρτιση

Μέριμνα για την υγεία και την ασφάλεια

Κοινωνική αλληλεγγύη και εθελοντισμός

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Βασική προτεραιότητα της πολιτικής του Ομίλου που αφορά στους εργαζομένους του είναι ο σεβασμός στον άνθρωπο και στις ανάγκες του. Στόχο μας αποτελεί η διατήρηση υψηλού επιπέδου ικανοποίησης των εργαζομένων, ασφαλών συνθηκών εργασίας και εργασιακού περιβάλλοντος, που συμβάλλει στη γόνιμη συνεργασία, στην παραγωγικότητα και σε κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού εφαρμόζεται ένα πλέγμα προγραμμάτων που στηρίζεται στους εξής άξονες:

- > Σύστημα αμοιβών, το οποίο λαμβάνει υπόψη του τα δεδομένα της αγοράς αλλά και τις προσδοκίες των εργαζομένων
- > Παροχές πέραν των προβλεπομένων από τον νόμο και τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας, σύμφωνα με τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε χώρας
- > Συμμετοχή των εργαζομένων στην επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων και συστηματική αξιολόγηση της απόδοσης για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού
- > Επιμόρφωση, επαγγελματική ανάπτυξη και ευκαιρίες εξέλιξης

> Ανοικτή και αμφίδρομη επικοινωνία

> Μέριμνα για τις οικογένειες των εργαζομένων και προσπάθεια για μεγαλύτερη ισορροπία μεταξύ οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην αίσθηση -μεταξύ των εργαζομένων- σταθερότητας στην εργασιακή σχέση, που πηγάζει από την εταιρική αρχή ότι καμία αλλαγή στο καθεστώς απασχόλησης δεν γίνεται χωρίς να έχουν ενημερωθεί εγκαίρως και σωστά οι άμεσα ενδιαφερόμενοι. Σε όσες περιπτώσεις είναι αναγκαίος ο περιορισμός του προσωπικού, οι σχετικές αποφάσεις υλοποιούνται μέσω προγράμμάτων οικειοθελούς αποχώρησης και περιλαμβάνουν μέτρα υποστήριξης των δυνατοτήτων και προοπτικών μελλοντικής επαγγελματικής απασχόλησης.

Η συνολική απασχόληση στον Όμιλο ΤΙΤΑΝ το 2005 παρέμεινε σταθερή σε σύγκριση με το 2004. Αύξηση παρουσίασε η άμεση και έμμεση απασχόληση στις ΗΠΑ μετά την έναρξη λειτουργίας της νέας μονάδας στη Φλόριντα, ενώ μικρές διαφοροποιήσεις παρατηρήθηκαν στις άλλες περιοχές δραστηριότητάς μας.

* σύνολο απασχολούμενου δυναμικού για όλες τις θυγατρικές Εταιρίες

Σύστημα Αξιολόγησης 360°

Η δίκαιη, αξιοκρατική και συνεχής παρακίνηση των στελεχών για βελτίωση των δεξιοτήτων τους αποτελεί κεντρική επιδίωξη του Ομίλου. Το 2005 συνεχίσαμε και επεκτείναμε την εφαρμογή του Συστήματος Αξιολόγησης 360° που ξεκίνησε το 2004. Η συγκεκριμένη διαδικασία προϋποθέτει και τη συμμετοχή των υφιστάμενων στην αξιολόγηση των ανωτέρων και ανωτάτων στελεχών, με αποτέλεσμα την ενίσχυση και αναβάθμιση του διαλόγου και της επικοινωνίας σε όλα τα ιεραρχικά κλιμάκια.

Επικοινωνία, συνεργασία και συμμετοχή

Επιδίωξή μας είναι η άμεση, ουσιαστική και δημιουργική επικοινωνία με τους εργαζομένους μας. Στο πλαίσιο αυτό, εκτός από τις καθιερωμένες διαδικασίες διαπραγματεύσεων με τα συλλογικά όργανα που περιλαμβάνουν θέματα αυξήσεων, συμβάσεων κ.ά., πραγματοποιούνται τακτικές συναντήσεις της Διοίκησης του Ομίλου με όλους τους εργαζομένους. Τα θέματα που αναπτύσσονται στις συναντήσεις αυτές περιλαμβάνουν την εξέλιξη των εργασιών του Ομίλου, νέα προγράμματα για τους εργαζομένους, στόχους και προτεραιότητες, πολιτικές και πρακτικές ανά τομέα κ.ά.

Η προγραμματισμένη για το 2005 έρευνα γνώμης των εργαζομένων στην Ελλάδα μετατέθηκε για το 2006, δεδομένου ότι το 2005 διενεργήθηκε, για δεύτερη συνεχή χρονιά, σχετική έρευνα στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Διαγωνισμού "Best Places to Work", όπου και καταλάβαμε την έκτη θέση σε εθνικό επίπεδο.

Τα αποτελέσματα της έρευνας γνώμης που πραγματοποιήθηκε το 2004 στις ΗΠΑ, με συμμετοχή του 81% των εργαζομένων μας και δημοσιεύθηκε το 2005, συνοψίζονται στα εξής:

- > Οι εργαζόμενοι σε μεγάλο βαθμό κατανοούν τους επιχειρησιακούς στόχους και αναγνωρίζουν την ιδιαίτερη σημασία της δίκης τους συμβολής στην επίτευξή τους
- > Θεωρούν κρίσιμη την προσπάθεια εφαρμογής μέτρων για την πρόληψη των ατυχημάτων και την ασφάλεια στους χώρους εργασίας

Πρόγραμμα επιβράβευσης "Πρόσθεσε Αξία"

Το πρόγραμμα "Πρόσθεσε Αξία" ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 2005 στην Ελλάδα με σκοπό την ενθάρρυνση και αναγνώριση της προσπάθειας και των πρωτοβουλιών των εργαζομένων για συνεχή βελτίωση. Έμφαση δίνει το πρόγραμμα στη μείωση του κόστους και την αύξηση της παραγωγικότητας, στην αξία στον πελάτη, στη βελτίωση της ποιότητας, στην υγιεινή και την ασφάλεια και στην προστασία του περιβάλλοντος. Με αυτό επιτυγχάνεται και εμβραθύνεται μια συνεχής και δημιουργική επικοινωνία μεταξύ των εργαζομένων και της Διοίκησης, ενώ αναγνωρίζεται η συμμετοχή των εργαζομένων στην επίτευξη κοινών στόχων.

- > Είναι ικανοποιημένοι από το αντικείμενο της εργασίας τους και την αξιοποίηση των δεξιοτήτων τους
- > Πιστεύουν ότι είναι ιδιαίτερα σημαντική η έμφαση που δίνεται στις ανάγκες και προσδοκίες των πελατών και στην προαγωγή της καλής φήμης της Εταιρίας στην αγορά
- > Αξιολογούν θετικά τις προοπτικές της Εταιρίας και τις δικές τους
- > Κρίνουν σκόπιμο να δοθεί έμφαση σε θέματα που αφορούν στην επίτευξη μεγαλύτερης ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής
- > Δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην αξιολόγηση με βάση την απόδοση και τη σύνδεσή της με την επαγγελματική τους θέση και εξέλιξη
- > Προσδοκούν περαιτέρω βελτίωση της διατμηματικής και διεπιχειρησιακής επικοινωνίας, καθώς και ευρύτερη συνεργασία σε ομαδικό επίπεδο

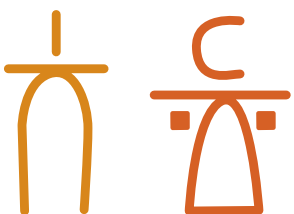
Τα αποτελέσματα αυτά αξιολογήθηκαν και συζητήθηκαν αναλυτικά με το προσωπικό σε ειδικές συναντήσεις, ενώ ο σχεδιασμός δράσεων για τη βελτίωση επιμέρους τομέων ανατέθηκε σε ειδικές ομάδες εργασίας.

Ενημερωτικές ημερίδες και "DigiVote"

Κάθε χρόνο πραγματοποιούνται ημερίδες για όλους τους εργαζομένους, κατά τις οποίες η Διοίκηση παρουσιάζει τις προκλήσεις, τους στόχους και τις προτεραιότητες του Ομίλου. Στο πλαίσιο αυτό οι εργαζόμενοι καλούνται να διατυπώσουν απόψεις και να κάνουν προτάσεις, να αναφερθούν σε προβλήματα και ανάγκες μέσω της διεξαγωγής μιας ανοικτής συζήτησης και με τη χρήση μεθόδων τύπου DigiVote, δηλ. με ανώνυμη ψηφιακή ψηφοφορία. Τα αποτελέσματα αυτών των συναντήσεων αξιολογούνται και αξιοποιούνται με νέα ειδικά προγράμματα και με τη βελτίωση των υφιστάμενων πολιτικών και πρακτικών.

Στο τεύχος Ιανουαρίου 2005 της Ευρωπαϊκής έκδοσης του περιοδικού Fortune ο TITAN έχει συμπεριληφθεί μεταξύ των 10 καλύτερων ευρωπαϊκών επιχειρήσεων με κριτήριο το εργασιακό περιβάλλον τους

Άνθρωπος και Κοινωνία

Εκπαίδευση και κατάρτιση

Το 2005 πραγματοποιήθηκαν συνολικά περισσότερες από 90.000 ανθρωποώρες κατάρτισης των εργαζομένων μας (μέσος όρος ωρών εκπαίδευσης ανά εργαζόμενο σε επίπεδο Ομίλου: 15).

Η υγιεινή και η ασφάλεια στους χώρους εργασίας και η πρόληψη ατυχημάτων ήταν τα θέματα των περισσότερων ωρών εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού του Ομίλου.

Επίσης έμφαση δόθηκε σε θέματα τεχνικής κατάρτισης με στόχο την ανάπτυξη και συνεχή βελτίωση των τεχνικών δεξιοτήτων, αλλά και τη διάδοση εξειδικευμένης τεχνογνωσίας σε όλους τους εργαζομένους του Ομίλου.

Εκτός από τις νέες πρωτοβουλίες που υιοθετήθηκαν, συνεχίστηκε πέρυσι η υλοποίηση του προγράμματος "MENTOR - Ανάπτυξη δεξιοτήτων" που απευθύνεται στο στελεχικό δυναμικό της Νοτιο-Ανατολικής Ευρώπης. Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου προγράμματος, το 2005 πραγματοποιήθηκαν περισσότερες από 4.000 ανθρωποώρες εκπαίδευσης για 45 συνολικά στελέχη.

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ Εντός Ομίλου

Απασχόληση - Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Επικοινωνία, συνεργασία και συμμετοχή

Εκπαίδευση και κατάρτιση

Υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία

Εργολαβικό προσωπικό

Μέτοχοι - Πελάτες - Προμηθευτές

Εκτός Ομίλου

Εκπαίδευση και κατάρτιση

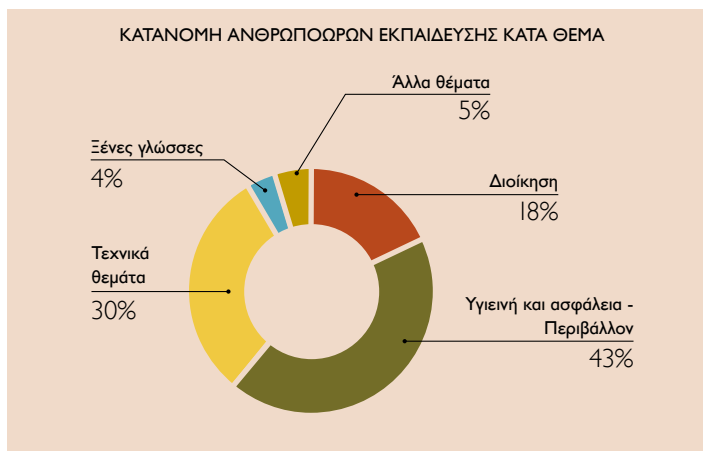
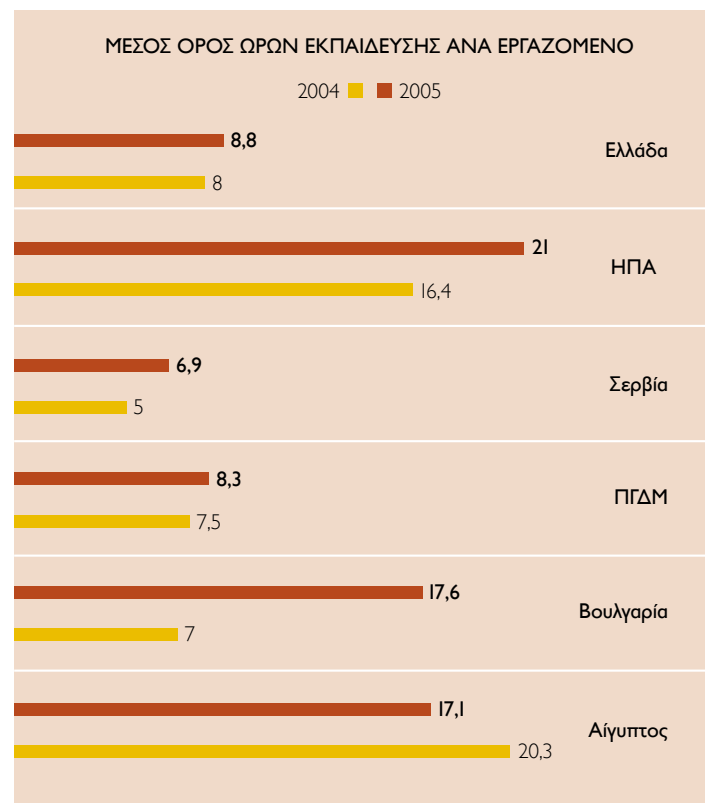
Μέριμνα για την υγεία και την ασφάλεια

Κοινωνική αλληλεγγύη και εθελοντισμός

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Νέες πρωτοβουλίες

“Προθερμαντής Καριέρας”

Η επέκταση του Ομίλου σε νέες περιοχές δράσης δημιουργεί νέα δυναμική στην προσέλκυση και απασχόληση νέων στελεχών. Η ανάγκη, αφενός, για μεταλαμπάδευση της πολύτιμης γνώσης και εμπειρίας από τα παλαιότερα στελέχη στους νεότερους και, αφετέρου, για γρήγορη ενσωμάτωση των νεοπροσλαμβανόμενων στην εταιρική κουλτούρα και πρακτική, οδήγησε στην ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου συστήματος εκπαίδευσης με τίτλο “Προθερμαντής Καριέρας”.

Το σύστημα αυτό είναι ένα σπονδυλωτό πρόγραμμα που καλύπτει τεχνικά θέματα, θέματα ηγεσίας και συμπεριφοράς. Στόχο έχει, να καλύψει αποτελεσματικά, με δομημένο τρόπο, τη συνολική ανάπτυξη των νέων στελεχών. Για την υλοποίησή του συνεργάζονται στελέχη του Ομίλου, εξωτερικοί οργανισμοί, αλλά και συνταξιούχοι μας.

Πρώτο Τεχνικό Συνέδριο για στελέχη του Ομίλου με θέμα “Κατακόρυφοι Μύλοι” (Θεσσαλονίκη, 2005)

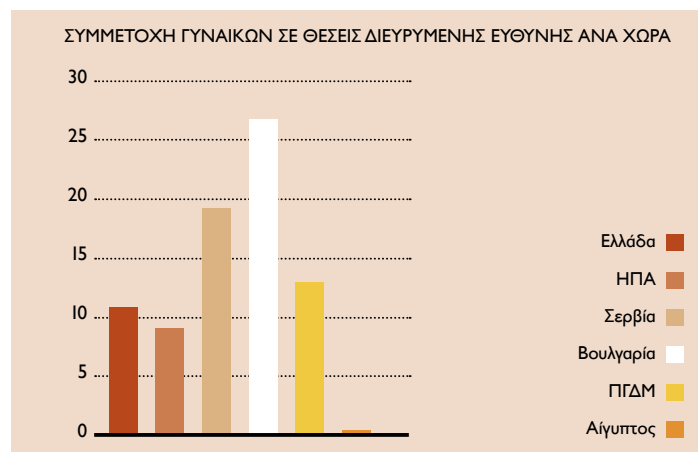
Πρώτο Συνέδριο Στελεχών Διοίκησης του Ομίλου με θέμα “Η ανθρώπινη πλευρά της επιτυχίας” (Αθήνα, 2005)

Ανθρώπινα δικαιώματα και ίσες ευκαιρίες

Ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των εργασιακών ελευθεριών (όπως καθορίζονται από τις διεθνείς συνθήκες) αποτελεί κοινή πρακτική του Ομίλου σε όλες τις περιοχές δραστηριότητάς του. Η συμμετοχή των εργαζομένων σε πρωτοβάθμια συνδικαλιστικά όργανα ήταν 50%, το 2005, ίδια με το 2004.

Η συμμετοχή των γυναικών στο ανώτερο διοικητικό επίπεδο (διευθυντικά στελέχη) του Ομίλου ήταν το 2005 περίπου 10%.

Στις ΗΠΑ, το 2005 υποβλήθηκαν προς εξέταση στην Επιτροπή Ίσων Ευκαιριών δύο περιπτώσεις που αφορούσαν στον ΤΙΤΑΝΑ, εκ των οποίων η πρώτη δεν έγινε αποδεκτή, ενώ η δεύτερη επιλύθηκε χωρίς περαιτέρω συμμετοχή της Επιτροπής στο θέμα.

Αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου για τα ανθρώπινα και εργασιακά δικαιώματα

1η ΑΡΧΗ

Οι επιχειρήσεις οφείλουν να στηρίζουν και να σέβονται την προστασία των διεθνώς αναγνωρισμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα στη σφαίρα επιρροής τους

2η ΑΡΧΗ

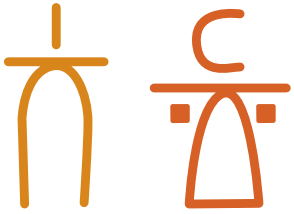
Οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι βέβαιες ότι δεν ενέχονται σε θέματα προσβολής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

3η ΑΡΧΗ

Οι επιχειρήσεις οφείλουν να υποστηρίζουν το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι και να αναγνωρίζουν το δικαίωμα για συλλογική διαπραγμάτευση

6η ΑΡΧΗ

Οι επιχειρήσεις οφείλουν να εξαλείψουν την άνηση μεταχείριση στην εργασία και στην απασχόληση

Άνθρωπος και Κοινωνία

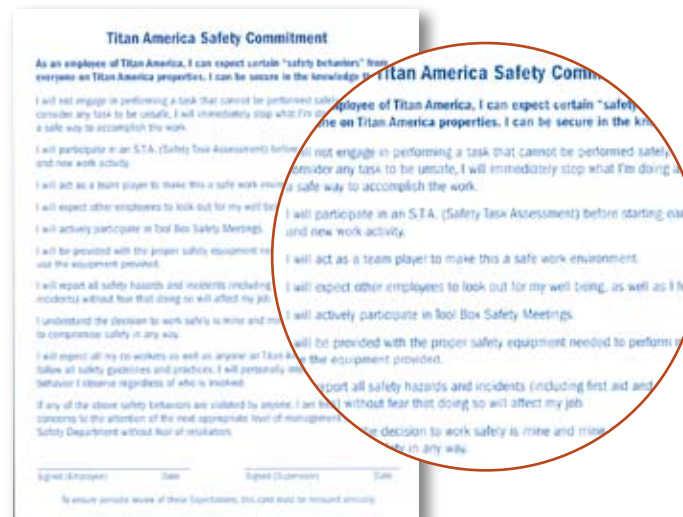
Υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία

Πρόληψη ατυχημάτων

Οι επιδόσεις σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας στον κλάδο τσιμέντου, συγκρινόμενες με άλλους βιομηχανικούς κλάδους, θεωρείται ότι υστερούν σημαντικά, όπως ανέδειξε και η έκθεση Batelle (2002), στην οποία στηρίχθηκε η δημιουργία της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου.

Η συνεργασία όλων των μελών στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας αυτής, οδήγησε στη διαμόρφωση κοινά αποδεκτών ορισμών και δεικτών μέτρησης της αποτελεσματικότητας και στον κρίσιμο τομέα της ασφάλειας τη εργασίας (βλ. σελ. 49). Η παράθεση των σχετικών πληροφοριών στο πλαίσιο αυτό επιτρέπει αφενός τη μέτρηση των αποτελεσμάτων σε εταιρικό επίπεδο διαχρονικά, αφετέρου τη συγκριτική αξιολόγηση μεταξύ των επιχειρήσεων και την ανάληψη συγκεκριμένων πρωτοβουλιών προσαρμοσμένων στις ιδιαίτερες συνθήκες και ανάγκες του κλάδου.

Οι επιδόσεις του Ομίλου TITAN στον τομέα αυτό ήταν το 2005 χειρότερες από το 2004. Σημειώθηκαν τρία θανατηφόρα ατυχήματα, ένα εργαζομένου μας και ένα μέλους του εργαλοβικού μας προσωπικού στις ΗΠΑ, καθώς επίσης και ένα μέλους του εργαλοβικού μας προσωπικού στη Σερβία.

Τα περιστατικά αυτά μας συγκλόνισαν όχι μόνο ως τραγικά γεγονότα, αλλά και επειδή αφήνουν μοιραία την εντύπωση χαλάρωσης των μέτρων ασφαλείας.

Τα αίτια των ατυχημάτων αυτών αποτέλεσαν αντικείμενο διεξοδικής έρευνας. Η αντίδραση σε όλο τον Όμιλο ήταν η άμεση επανεξέταση του όλου συστήματος από την τεχνική αρτιότητα και καθαριότητα των εγκαταστάσεων μέχρι την πιο αποτελεσματική πληροφόρηση και εκπαίδευση του συνόλου του προσωπικού μας και από τη μύηση του κάθε νεο-προσλαμβανομένου έως την ηθική, ενυπόγραφη δέσμευση του κάθε εργαζομένου να φροντίζει για την ασφάλεια όχι μόνο τη δική του αλλά και κάθε συναδέλφου του.

Είμαστε πεπεισμένοι ότι ο συμβολικός στόχος του «μηδέν παρ'ολίγον ατύχημα» είναι σωστός και χρήσιμος, διότι επηρεάζει ευνοϊκά τη συμπεριφορά των εργαζομένων, που αποτελεί τη συνηθέστερη αιτία ατυχημάτων. Στο πλαίσιο αυτό επεκτείνουμε επίσης σε όλο τον Όμιλο το σύστημα ιατρικών εξετάσεων σε κάθε πρόσληψη. Παραμένει βέβαια για ευνόητους λόγους, η αντικειμενική δυσκολία επιβολής στο εργαλοβικό προσωπικό όλων των συστημάτων ασφαλείας και υγιεινής που εφαρμόζονται στο προσωπικό του Ομίλου. Στον τομέα αυτό επίσης εντείνουμε τις προσπάθειές μας και ειδικότερα στην εκπαίδευση.

Κάρτα Δέσμευσης για την Ασφάλεια

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ Εντός Ομίλου

Απασχόληση - Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Επικοινωνία, συνεργασία και συμμετοχή

Εκπαίδευση και κατάρτιση

Υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία

Εργολαβικό προσωπικό

Μέτοχοι - Πελάτες - Προμηθευτές

Εκτός Ομίλου

Εκπαίδευση και κατάρτιση

Μέριμνα για την υγεία και την ασφάλεια

Κοινωνική αλληλεγγύη και εθελοντισμός

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Δείκτες Επίδοσης του Ομίλου TITAN στον τομέα «Ασφάλεια της Εργασίας» κατά τα πρότυπα της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου (CSI)

Σύνολο απασχολούμενου δυναμικού (άμεσο προσωπικό)	6,000
Σύνολο δεδουλευμένων ωρών (σε εκ.)	12.094
Αριθμός ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια ημερών εργασίας	71
Δείκτης συχνότητας* ανα 1.000.000 ανθρωποώρες (άμεσα εργαζομένων)	5,87
Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων (άμεσα εργαζομένων)	1
Δείκτης θανατηφόρων ατυχημάτων (άμεσα εργαζομένων)	1,6
Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων (εργολαβικού προσωπικού)	2

Δείκτης Συχνότητας: Αριθμός ατυχημάτων πολλαπλασιαζόμενος επί 1.000.000 και διαιρούμενος δια του συνόλου του αριθμού των δεδουλευμένων ωρών.

Φόρτωση ενσασκισμένου φαιού τσιμέντου, εργοστάσιο Καμαρίου - Ελλάδα

Εργοστάσιο Ελευσίνας:
Πέντε χρόνια χωρίς ατύχημα

Πρόγραμμα πρόληψης ατυχημάτων (ΗΠΑ)

Η πρόληψη των ατυχημάτων και η προάσπιση της ασφάλειας στους χώρους εργασίας αποτελεί και θέμα ατομικής ευθύνης και δέσμευσης κάθε εργαζομένου, ανεξάρτητα ιεραρχικού επιπέδου και αντικειμένου απασχόλησης. Αυτό είναι το μήνυμα που ενσωματώνεται στις “κάρτες δέσμευσης για την ασφάλεια” που υιοθετήθηκαν στο πλαίσιο του νέου ολοκληρωμένου προγράμματος που εγκαινιάστηκε από τον TITAN στις ΗΠΑ το 2005.

Η “Κάρτα Δέσμευσης για την ασφάλεια” υπογράφεται οικειοθελώς από κάθε εργαζόμενο, αποτελεί την ηθική του δέσμευση να συμπεριφέρεται με ασφάλεια και να συμμετέχει ενεργά και με κάθε τρόπο στη διασφάλιση ασφαλών συνθηκών εργασίας για τον εαυτό του και τους συναδέλφους του. Στο πρόγραμμα που υιοθετήθηκε από την Εταιρία περιλαμβάνονται επίσης και τα ακόλουθα:

- > Καθημερινές συναντήσεις σε κάθε βάρδια με θέμα την ασφάλεια, στις οποίες καταγράφονται και συζητούνται όλα τα σχετικά θέματα για την εργασία της ημέρας
- > Συστηματικός έλεγχος κατά την επιλογή των εργολάβων, παρακολούθηση και συνεχής αξιολόγηση της εκτέλεσης των εργασιών τους με βάση συγκεκριμένα κριτήρια που αφορούν στην τήρηση των κανόνων ασφαλείας
- > Εφαρμογή προγραμμάτων αναγνώρισης και ανταμοιβής της συμβολής των εργαζομένων σε θέματα ασφαλείας
- > Διεξαγωγή διαγωνισμών μεταξύ των εργαζομένων για το σχεδιασμό αφισών σήμανσης και την επιλογή συνθημάτων με θέμα την ασφάλεια
- > Διανομή εντύπων, t-shirts και καπέλων με συνθήματα για την πρόληψη των ατυχημάτων

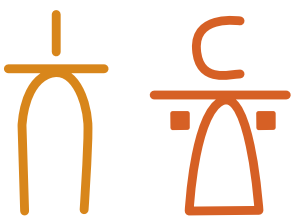
Πρόγραμμα καταπολέμησης του καπνίσματος

Το 2005 υιοθετήθηκε από την Α.Ε. Τσιμέντων TITAN μια πολύπλευρη “έκστρατεία” κατά του καπνίσματος σε όλα τα εργοστάσια και στα κεντρικά γραφεία στην Ελλάδα.

Μετα από πολύμηνη ενημέρωση απαγορεύθηκε γενικώς το κάπνισμα και διαμορφώθηκαν ειδικοί χώροι για τους καπνιστές. Με τη βοήθεια των ιατρών εργασίας καταρτίστηκε πρόγραμμα υποστήριξης των ενδιαφερομένων για την αντιμετώπιση των συμπτωμάτων στη διαδικασία διακοπής του καπνίσματος. Ο TITAN προσέφερε επίσης σε όλους επιθυμούν, τη δυνατότητα της κάλυψης των εξόδων ένταξής τους σε ειδική θεραπευτική αγωγή απεξάρτησης.

Στόχος μας είναι η εντατικοποίηση της προσπάθειας αυτής το 2006.

Άνθρωπος και Κοινωνία

Εργολαβικό προσωπικό

Απασχόληση, εκπαίδευση και κατάρτιση

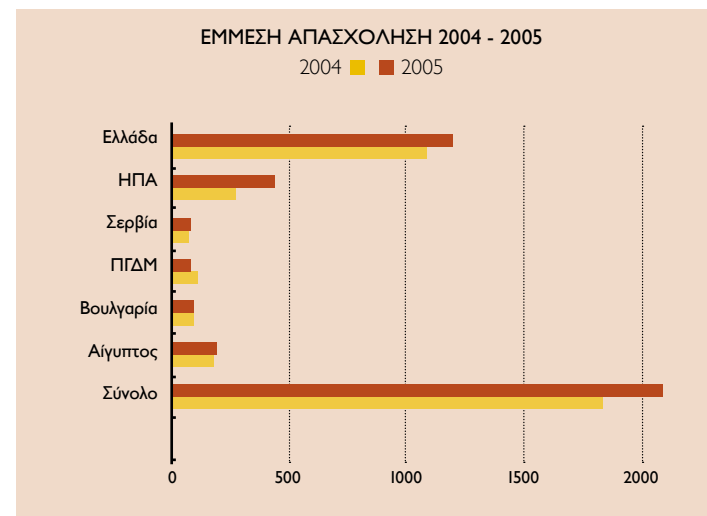
Το 2005 το εργολαβικό προσωπικό αντιπροσώπευε το 25% της συνολικής απασχόλησης στις εξής κυρίως δραστηριότητες:

- > Λειτουργία λατομείων
- > Συντήρηση και καθαρισμός εγκαταστάσεων
- > Μεταφορές πρώτων υλών και προϊόντων
- > Επιτήρηση και ασφάλεια εγκαταστάσεων

Ειδικά οι μεταφορές απορροφούν το μεγαλύτερο τμήμα του εργολαβικού προσωπικού.

Πιστεύοντας ότι το εργολαβικό προσωπικό συμμετέχει ενεργά και ουσιαστικά στην εύρυθμη λειτουργία αλλά και στην επίτευξη των επιχειρησιακών μας στόχων, επενδύουμε τόσο στη συστηματική εκπαίδευση και ανάπτυξη των δεξιοτήτων του, όσο και στη μεταφορά γνώσης και εμπειριών ειδικά σε θέματα όπως η πρόληψη των ατυχημάτων και η προστασία του περιβάλλοντος.

Το 2005, εκδόθηκε στην Ελλάδα από την θυγατρική του Ομίλου INTERBETON ειδικό εγχειρίδιο με τίτλο "ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΑΤΟΜΕΙΩΝ", το οποίο διανεμήθηκε σε όλο το απασχολούμενο στη συγκεκριμένη δραστηριότητα προσωπικό του Ομίλου.

Πρόληψη ατυχημάτων

Σε όλα τα εργοστάσια του Ομίλου υλοποιήθηκαν πέρυσι προγράμματα ενημέρωσης και εκπαίδευσης του εργολαβικού προσωπικού σε θέματα πρόληψης, καταγραφής και ανάλυσης αιτιών ατυχημάτων.

Τα προγράμματα κατάρτισης απευθύνονταν στους εργολάβους και στους υπεύθυνους των εργολαβικών συνεργείων, αλλά και στο απασχολούμενο από αυτούς προσωπικό. Το 2005, η συνολική διάρκεια των εκπαιδευτικών προγραμμάτων ήταν 2.000 ανθρωπόωρες, που πραγματοποιήθηκαν κυρίως στην Ελλάδα και στις ΗΠΑ. Στόχος μας είναι τα προγράμματα αυτά να εντατικοποιηθούν το 2006 και να επεκταθούν σε όλες τις περιοχές δραστηριότητάς μας.

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ Εντός Ομίλου

Απασχόληση - Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Επικοινωνία, συνεργασία και συμμετοχή

Εκπαίδευση και κατάρτιση

Υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία

Εργολαβικό προσωπικό

Μέτοχοι - Πελάτες - Προμηθευτές

Εκτός Ομίλου

Εκπαίδευση και κατάρτιση

Μέριμνα για την υγεία και την ασφάλεια

Κοινωνική αλληλεγγύη και εθελοντισμός

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Μέτοχοι - Πελάτες - Προμηθευτές

Μέτοχοι - Ειδικοί θεσμικοί επενδυτές

Στην Α.Ε. Τσιμέντων ΤΙΤΑΝ απονεμήθηκε για δεύτερη συνεχή χρονιά στο πλαίσιο του Διεθνούς Επενδυτικού Συνεδρίου “Euro money Conference”, το πρώτο βραβείο για την ΕΚΕ, μετά από ειδική ανοικτή ψηφοφορία που πραγματοποίησε το οικονομικό περιοδικό “Χρήμα”.

Ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ έχει συμπεριληφθεί από ειδικούς θεσμικούς επενδυτές στο “Kempren Capital Management’s Orange Sense Fund”, το οποίο επενδύει σε ευρωπαϊκές επιχειρήσεις μερικής κεφαλαιοποίησης “small-cap” με κοινωνική και περιβαλλοντική ευαισθησία (www.environmental-finance.com, www.siri.org).

Το 2005, σε συγκριτική έρευνα από την Εταιρία Standard and Poors, το “Kempren Capital Management’s Orange Sense Fund” απέφερε για το 2004 αυξημένες αποδόσεις κατά 24,8%.

Πελάτες και προμηθευτές

Η έρευνα ικανοποίησης πελατών και προμηθευτών είναι μια πάγια διαδικασία που εφαρμόζεται από την Α.Ε. Τσιμέντων ΤΙΤΑΝ και έχει ενταχθεί στο σύστημα διαχείρισης Ποιότητας ISO 9001 / 2000. Από το 2005 η διεξαγωγή αντίστοιχων ερευνών επεκτάθηκε και στις υπόλοιπες θυγατρικές του Ομίλου.

Αντίστοιχες έρευνες διενεργήθηκαν ήδη στην ΠΓΔΜ και στη Βουλγαρία, ενώ στη Σερβία ειδική ομάδα λειτουργεί από τον Οκτώβριο του 2005 με αποστολή την παροχή συμβουλών και τεχνικής υποστήριξης προς τους πελάτες για όλα τα επιμέρους θέματα.

Στις ΗΠΑ έχει επιπρόσθετα καθιερωθεί η διεξαγωγή ειδικών ημερίδων επικοινωνίας και ενημέρωσης με τους πελάτες και το Μάιο του 2005 πραγματοποιήθηκε η δεύτερη κατά σειρά περιφερειακή ημερίδα στη Φλόριντα.

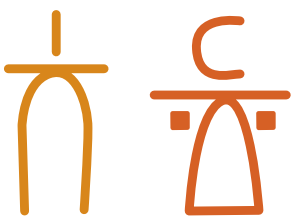
Ο κ. Τάκης Κανελλόπουλος, Διευθυντής Επενδυτικών Σχέσεων, παραλαμβάνει το πρώτο βραβείο για την ΕΚΕ από τον κ. Κ. Ουζούνη, εκδότη του περιοδικού “Χρήμα”

> Η Α.Ε. Τσιμέντων ΤΙΤΑΝ είναι μια από τις παλαιότερες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών εταιρίες (από το 1912).

Δημοσίευση από την International Herald Tribune, 3 Μαρτίου 2006:

Η Εταιρία ΤΙΤΑΝ στην Ελλάδα, ήταν μια από τις επιλογές της Susan Levermann, Διευθύντριας Διαχείρισης Χαρτοφυλακίου της DWS Investments στη Φραγκφούρτη που προκάλεσαν έκπληξη. Η Εταιρία συμπεριλήφθηκε στις 100 καλύτερες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αξιολογήθηκαν στο πλαίσιο του Διαγωνισμού “Best Places to Work”.

“Οι εταιρίες τσιμέντου δεν διακρίνονται συχνά για τις εξαιρετικές πρακτικές τους στον τομέα Διοίκησης Ανθρώπινου Δυναμικού”, υποστηρίζει η κα. Levermann. “Αλλά ακόμη πιο αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι μια ελληνική τσιμεντοβιομηχανία κατάφερε να είναι μεταξύ των 100 Καλύτερων Επιχειρήσεων για εργασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση”.

Άνθρωπος και Κοινωνία

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Εντός Ομίλου

Απασχόληση - Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Επικοινωνία, συνεργασία και συμμετοχή

Εκπαίδευση και κατάρτιση

Υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία

Εργολαβικό προσωπικό

Μέτοχοι - Πελάτες - Προμηθευτές

Εκτός Ομίλου

Εκπαίδευση και κατάρτιση

Μέριμνα για την υγεία και την ασφάλεια

Κοινωνική αλληλεγγύη και εθελοντισμός

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Η συμβολή στην τοπική ανάπτυξη και η διαμόρφωση σχέσεων που στηρίζονται στη συνεργασία είναι βασικός άξονας της πολιτικής του Ομίλου που αφορά στο εξωτερικό του περιβάλλον και ειδικότερα στις περιοχές όπου αναπτύσσει παραγωγική δραστηριότητα.

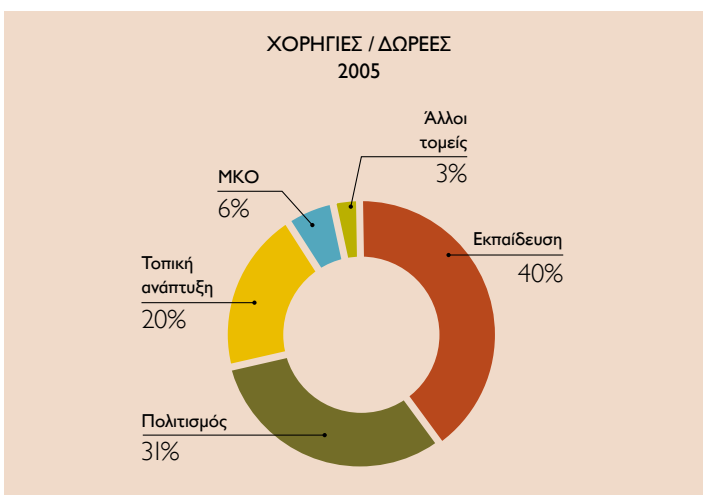
Με γνώμονα το “αντλώντας από την εμπειρία προσφέρουμε στην κοινωνία”, ο Όμιλος κατά κανόνα επιδιώκει να έχει ενεργότερη συμβολή στην τοπική ανάπτυξη με επενδύσεις που αξιοποιούν:

- > Την εθελοντική συμμετοχή των εργαζομένων του
- > Την προσφορά τεχνογνωσίας και τεχνικής υποστήριξης στην τοπική αυτοδιοίκηση και σε άλλους τοπικούς φορείς
- > Την άμεση επαφή και συνεργασία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη

Οι δραστηριότητές μας στον τομέα αυτό, το 2005, αφορούσαν κυρίως στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, στη μέριμνα για την υγεία και την ασφάλεια και στη μέριμνα για το περιβάλλον.

Αντίστοιχα, το πρόγραμμα χορηγιών και δωρεών για το 2005 εστιάσθηκε σε τομείς όπως:

- > Εκπαίδευση / Κατάρτιση
- > Πολιτισμός
- > Τοπική ανάπτυξη

Πρωτοβουλίες για την εκπαίδευση - 2005

- > Πραγματοποίηση –στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας “Το Βήμα του Μεταπτυχιακού Φοιτητή”– δύο εκδηλώσεων στις εγκαταστάσεις μας στη Θεσσαλονίκη και στο Καμάρι. Έλαβαν συνολικά μέρος περίπου 320 φοιτητές, από 11 Μεταπτυχιακά Προγράμματα και, ως εισηγητές, 11 Καθηγητές Πανεπιστημίων και 8 Εκπρόσωποι Επιχειρήσεων
- > Συνέχιση και επέκταση του Προγράμματος Επισκεπτών Καθηγητών στο ALBA με τίτλο “The TITAN Distinguished Visiting Professors Program”, όπου διεθνώς καταξιωμένοι καθηγητές διδάσκουν στα μεταπτυχιακά προγράμματα που υλοποιεί ο συγκεκριμένος οργανισμός
- > Έναρξη προγράμματος υποτροφιών για μεταπτυχιακές σπουδές στη Διοίκηση Επιχειρήσεων στην Ελλάδα για νέους από την ΠΓΔΜ
- > Κάλυψη των δαπανών συμμετοχής 40 μεταπτυχιακών φοιτητών σε συνέδριο του Economist στην Αθήνα με θέμα “Making Europe more competitive through CSR”
- > Ενίσχυση του προγράμματος “Step Up For Students”, που χορηγεί υποτροφίες σε παιδιά οικογενειών χαμηλού εισοδήματος για σπουδές σε σχολεία της Φλόριντα-ΗΠΑ
- > Ενίσχυση των πρωτοβουλιών του Κέντρου για τη Δημοκρατία και τη Συμφιλίωση στη Νοτιο-Ανατολική Ευρώπη, που αποσκοπεί στην εδραίωση της ειρήνης και της συνεργασίας στην περιοχή, μέσω της υιοθέτησης των αρχών της δημοκρατίας και της κοινωνικής υπευθυνότητας

Το 2005 υλοποιήθηκε το πρώτο ολοκληρωμένο πρόγραμμα Τεχνικής Κατάρτισης για άνεργους νέους από την περιοχή Usje στην ΠΓΔΜ. Το πρόγραμμα (συνολικής διάρκειας 500 περίπου ωρών), το οποίο παρακολούθησαν 14 άνεργοι νέοι ήταν πλήρως επιδοτούμενο από την Εταιρία.

Βήμα του Μεταπτυχιακού Φοιτητή, Καμάρι - Ελλάδα, 2005

Neda Tozija

Πολιτικός Μηχανικός,
Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια στο
ALBA:

“Πιστεύω ότι το πρόγραμμα υποτροφιών που εφαρμόζει ο TITAN είναι ένας ιδιαίτερα σημαντικός τρόπος για να βοηθά την κοινωνία και ιδιαίτερα τους νέους ανθρώπους της χώρας μου. Σε μια εποχή, όπου η αγορά εργασίας είναι κορεσμένη και οι νέοι αντιμετωπίζουν δυσκολίες για να βρουν απασχόληση, είναι πολύ σημαντικό να έχουν συναφή ποιοτική εκπαίδευση. Συνεπώς, θεωρώ εξαιρετικό προνόμιο το γεγονός ότι μου δίνεται η δυνατότητα να παρακολουθήσω το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών του ALBA στην Ελλάδα. Επιπλέον, έχω την ευκαιρία να μάθω περισσότερα για τον ελληνικό τρόπο ζωής και την κουλτούρα της χώρας.”

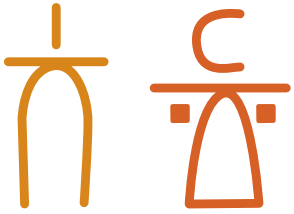

Goce Serafimov

Ηλεκτρολόγος Μηχανικός,
Μεταπτυχιακός Φοιτητής στο
ALBA:

“Παλιά πίστευα ότι ένα πτυχίο μηχανικού θα ήταν αρκετό για να σταθώ ανταγωνιστικά στην αγορά εργασίας. Έκανα λάθος. Ο TITAN, μέσω του προγράμματος υποτροφιών του στο ALBA, μου έδωσε μια θαυμάσια ευκαιρία να διευρύνω τις γνώσεις μου και να αποκτήσω μια άποψη για τις ικανότητες διαπροσωπικών σχέσεων που εξελίσσονται σε αποφασιστικό παράγοντα στη σημερινή αγορά εργασίας...”

Από τον TITANA, μαζί με την οικονομική βοήθεια, έλαβα και ηθική υποστήριξη, η οποία ήταν ακόμα πιο σημαντική για μένα.”

Άνθρωπος και Κοινωνία

Μέριμνα για την υγεία και την ασφάλεια

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Εντός Ομίλου

Απασχόληση - Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Επικοινωνία, συνεργασία και συμμετοχή

Εκπαίδευση και κατάρτιση

Υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία

Εργολαβικό προσωπικό

Μέτοχοι - Πελάτες - Προμηθευτές

Εκτός Ομίλου

Εκπαίδευση και κατάρτιση

Μέριμνα για την υγεία και την ασφάλεια

Κοινωνική αλληλεγγύη και εθελοντισμός

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

- > Πρόγραμμα “ΦΑΟΣ - Για την πρόληψη ατυχημάτων στα σχολεία” (Αχαΐα και Θεσσαλονίκη)

Με στόχο την επέκταση και στην περιοχή της Θεσσαλονίκης, της επιτυχημένης προσπάθειας που ξεκίνησε το 2000 στο Νομό Αχαΐας, υλοποιήθηκε το 2005 ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα ελέγχου των συνθηκών ασφαλείας σε 35 συνολικά σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της Δυτικής Θεσσαλονίκης, όπου ως γνωστόν λειτουργεί μονάδα παραγωγής τσιμέντου του Ομίλου.

Επίσης, συστάθηκε ως αυτόνομο νομικό πρόσωπο η εθελοντική, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα οργάνωση ΦΑΟΣ, με έδρα τη Θεσσαλονίκη, που έχει αναλάβει πλέον το συντονισμό και την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος δράσης.

Στην Αχαΐα το 2005 πραγματοποιήθηκε συγκριτικός επανέλεγχος των συνθηκών ασφαλείας σε 33 σχολεία της περιοχής που έχουν ενταχθεί στην εκεί οργάνωση ΦΑΟΣ. Σε όλα τα σχολεία που συμμετέχουν εξ αρχής στο πρόγραμμα, παρουσιάζεται σήμερα μηδενικός αριθμός ατυχημάτων και μόνο σε 3 σχολεία που εντάχθηκαν πρόσφατα στο πρόγραμμα, καταγράφηκαν περιπτώσεις ατυχημάτων.

Ειδικές εκδηλώσεις για την εκπαίδευση του διδακτικού προσωπικού και των μαθητών σε θέματα πρόληψης ατυχημάτων και την ευαισθητοποίηση των γονέων και κηδεμόνων για τη διασφάλιση συνθηκών ασφαλείας και εκτός σχολικής ζωής οργανώθηκαν στους Νομούς Αχαΐας και Θεσσαλονίκης με μεγάλη ανταπόκριση όλων των ενδιαφερομένων.

- > Πρόγραμμα προληπτικής ιατρικής για παιδιά τοπικών κοινοτήτων (Καμάρι)

Με πρωτοβουλία της ομάδας κοινωνικού έργου του εργοστασίου Καμαρίου, υλοποιήθηκε ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Προληπτικού Ιατρικού Ελέγχου για τα παιδιά των γύρω κοινοτήτων. Συνολικά συμμετείχαν 88 παιδιά, τα οποία εξετάστηκαν από την ειδική ομάδα του Νοσοκομείου Παιδών “Αγλαΐα Κυρικού”.

- > Πρόγραμμα ευαισθητοποίησης των νέων για τον ιό του AIDS (Αίγυπτος)

Η θυγατρική του Ομίλου TITAN στην Αίγυπτο συμμετείχε σε πρωτοβουλία που ανέλαβαν το 2005 οι Τοπικές Αρχές σε συνεργασία με τον ΟΗΕ με σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των νέων για τον ιό του AIDS. Περισσότεροι από 1.500 νέοι συμμετείχαν στις εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας αυτής.

Εκδήλωση ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης των νέων για την καταπολέμηση του ιού του AIDS, Αλεξάνδρεια - Αίγυπτος, 2005

Κοινωνική αλληλεγγύη - Εθελοντισμός

Στον Όμιλο μας το πιο αξιόλογο, το πιο εντυπωσιακό σημείο αναφοράς για την εμπέδωση των εταιρικών αξιών και ειδικότερα της έννοιας της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης είναι η ανάληψη εθελοντικών πρωτοβουλιών από τους ίδιους τους εργαζομένους που σε πολλές περιπτώσεις, πραγματοποιούνται ανώνυμα.

Το 2005 ο εθελοντισμός των εργαζομένων μας αφορούσε -εκτός από την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα Εθελοντικής Αιμοδοσίας που υλοποιεί ο Όμιλος κάθε χρόνο- και σε πλήθος άλλων ενεργειών, όπως η προσφορά εθελοντικής εργασίας για την ολοκλήρωση του έργου του ηλεκτροφωτισμού του Αρχαιολογικού Χώρου της Ελευσίνας, η υποστήριξη του οργανισμού “Salvation Army” κατά την περίοδο των Χριστουγέννων και η συμμετοχή στο πρόγραμμα Habitat for Humanity στις ΗΠΑ, κ.ά.

Σημαντικές επίσης ήταν και πέρυσι οι πρωτοβουλίες αλληλεγγύης που ανέλαβε ο ίδιος ο Όμιλος. Κυριότερες μεταξύ αυτών ήταν οι εξής:

- > Συμπαράσταση στα θύματα των τυφώνων στις ΗΠΑ
- > Υποστήριξη πλημμυροπαθών στη Βουλγαρία
- > Οικονομική βοήθεια μέσω της UNICEF για τους πληγέντες από το σεισμό και το παλιρροϊκό κύμα στις περιοχές της Νοτιοανατολικής Ασίας
- > Χρηματικές δωρεές και δωρεές σε είδη πρώτης ανάγκης και σιμέντο για κάλυψη τοπικών αναγκών στις περιοχές δραστηριότητας του Ομίλου

Για δεύτερη συνεχή χρονιά, το σωματείο εργαζομένων των κεντρικών γραφείων του Ομίλου ανέλαβε την πρωτοβουλία να συγκεντρώσει ρουχισμό, τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης, την περίοδο των Χριστουγέννων και να τα παραδώσει στη Διοίκηση του Λυρείου Ιδρύματος, που φιλοξενεί παιδιά και άτομα με ειδικές ανάγκες.

Συμπαράσταση στα θύματα των τυφώνων Katrina και Wilma στις ΗΠΑ

Το φθινόπωρο του 2005 όταν οι Νοτιο-ανατολικές περιοχές των ΗΠΑ επλήγησαν από τους καταστροφικούς τυφώνες Katrina και Wilma, η συμπαράσταση των εργαζομένων και της Διοίκησης του TITANA προς τα θύματα (προς μέλη του προσωπικού, αλλά και γενικότερα τις τοπικές κοινωνίες) υπήρξε άμεση και πολύπλευρη. Στην περίπτωση του τυφώνα Katrina, ο TITAN προσέφερε οικονομική βοήθεια, τρόφιμα, ρουχισμό και άλλα είδη πρώτης ανάγκης στις οικογένειες των εργαζομένων της θυγατρικής του Ομίλου Separation Technologies που κατοικούν στη βαρύτερα πληγείσα πόλη Hattiesburg στην περιοχή του Μισσισιπή. Συνεισέφερε, επίσης, οικονομικά σε έρανο του Αμερικανικού Ερυθρού Σταυρού για τα θύματα του τυφώνα, ενώ, παράλληλα, έλαβε σειρά μέτρων για να υποστηρίξει την ιδιαίτερα σημαντική εθελοντική κινητοποίηση των εργαζομένων του προς ενίσχυση των θυμάτων - συναδέλφων και άλλων συμπολιτών.

Στην περίπτωση του τυφώνα Wilma, το πέρασμά του από τη νότια Φλόριντα άφησε πίσω του τεράστιες υλικές καταστροφές και 3.000.000 ανθρώπους χωρίς νερό, ηλεκτρικό ρεύμα και τηλεφωνικές επικοινωνίες, προκαλώντας σοβαρές ζημιές σε πολλές κατοικίες και δρόμους, σε δίκτυα ύδρευσης κ.ά.

Ο TITAN έσπευσε αρωγός στους εργαζομένους - θύματα του τυφώνα, προσφέροντάς τους οικονομική βοήθεια, εμφιαλωμένο νερό, καύσιμα, γεννήτριες και -σε αρκετές περιπτώσεις- προσωρινή στέγαση κ.ά., ενώ διευκόλυνε με ειδικές ρυθμίσεις του ωραρίου εργασίας στο εργοστάσιο Pennsuco τους εργαζόμενους και τις οικογένειές τους.

Toni Jennings,
Αντικυβερνήτης
της Πολιτείας
της Φλόριντα - ΗΠΑ:

“Η Εταιρία TITAN στις ΗΠΑ συστηματικά αναδεικνύεται σε γενναιόδωρο και υπεύθυνο «εταιρικό πολίτη», όπως επίσης και σε εξαιρετικό γείτονα για τις τοπικές κοινωνίες στις περιοχές όπου δραστηριοποιείται. Είναι δε πράγματι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό το γεγονός ότι η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη αποτελεί μία από τις βασικές αξίες της Εταιρίας”.

Άνθρωπος και Πολιτισμός

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Η πολιτιστική κληρονομιά είναι το σύνολο των σημαντικών επιτευγμάτων της ανθρωπότητας που αναφέρονται στη σκέψη, στα ιδεώδη, στην τέχνη και στα έργα που σώζονται ως σήμερα στον πλανήτη μας.

Ιδιαίτερα στην Ελλάδα, η αξία τους είναι ανεκτίμητη.

Κανένας λαός δεν είναι αποκομμένο νησί στην ιστορία της ανθρωπότητας.

Κανένας πολιτισμός δεν είναι μοναχικό νησί στο πέλαγος του πανανθρώπινου “είναι” και “γίνεσθαι”. Κάθε πολιτισμός αποτελεί μέρος της ιστορίας, της εξέλιξης, της σύνθετης φυσιολογίας του οικουμενικού πολιτισμού –ενιαίου στην ουσία του– παρά τις διαφορές στα επιμέρους χαρακτηριστικά του.

Ευθύνη της παγκόσμιας κοινότητας είναι να ενθαρρύνει και να στηρίζει όσο μπορεί κάθε προσπάθεια που αποσκοπεί στη διατήρηση των μνημείων πολιτισμού και της ιστορικής μνήμης, συμβάλλοντας έτσι και στη διαφύλαξη της πανανθρώπινης πολιτιστικής κληρονομιάς οπουδήποτε και αν βρίσκεται.

Ο ΤΙΤΑΝ, από τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας του, ήταν –και εξακολουθεί να είναι– υποστηρικτής και συμπαραστάτης πρωτοβουλιών που έχουν ως στόχο τη διάσωση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, αλλά και αρωγός σύγχρονων πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Σήμερα, ο ΤΙΤΑΝ είναι ένας πολυπεριφερειακός Όμιλος. Οι αξίες, η πολιτική, οι δράσεις του –και στο χώρο του πολιτισμού– εκτείνονται σε όλες τις χώρες, όπου έχει επιχειρηματική παρουσία, μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης του.

Καθήκον, αλλά και συμφέρον όλων μας είναι να συντηρούμε τις κοινές μας ρίζες, την ιστορία μας, την πολιτιστική μας κληρονομιά, ώστε με τη σειρά της να παραλάβει τη “σκυτάλη” η επόμενη γενιά.

Για τον ΤΙΤΑΝΑ το 2005 ήταν μια χρονιά ιδιαίτερα γόνιμη στο χώρο του πολιτισμού με δύο κεντρικά στοιχεία:

- > Την εκτέλεση του έργου ηλεκτροφωτισμού του Αρχαιολογικού Χώρου της Ελευσίνας “Ελευσινείων Φωτισμός - Λεωνίδα Κανελλόπουλος”
- > Την έναρξη λειτουργίας του Πολιτιστικού Κέντρου Ελευσίνας “Λεωνίδα Κανελλόπουλος”, που αποτελεί δωρεά της Εταιρίας στην πόλη-γενέτειρα του ΤΙΤΑΝΑ

Και τα δύο αυτά έργα φέρουν το όνομα του Λεωνίδα Κανελλόπουλου, επί σειρά ετών Προέδρου της Εταιρίας, η δράση του οποίου συνδέθηκε στενά με την Ελευσίνα.

Άλλες σημαντικές πολιτιστικές πρωτοβουλίες και δράσεις του Ομίλου ήταν και οι εξής:

- > Συντήρηση - αποκατάσταση τεσσάρων παλαιών ναών και ενός Βυζαντινού μοναστηριού στη Σερβία
- > Συνέχιση της ενίσχυσης του έργου αναστήλωσης των κιόνων του ναού του Νεμείου Διός
- > Υποστήριξη του 7ου Διεθνούς Συνεδρίου για την Ελληνιστική Κεραμική και κορηγία της έκδοσης ειδικού λευκώματος με τίτλο “Ελληνιστική Κεραμική από την Πελοπόννησο” σε συνεργασία με την ΣΤ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων

Φωτισμός του Αρχαιολογικού Χώρου Ελευσίνας

Το έργο ηλεκτροφωτισμού του Αρχαιολογικού Χώρου της Ελευσίνας “Ελευσινείων Φωτισμός - Λεωνίδας Κανελλόπουλος”, σχεδιάστηκε από τον Πιερ Μπιντώ, ο οποίος έχει στο ενεργητικό του το φωτισμό της Ακρόπολης στην Αθήνα, του Πύργου του Άιφελ στο Παρίσι κ.ά.

Η υλοποίηση του έργου, που αναδεικνύει έναν από τους σπουδαιότερους, πιο υποβλητικούς και λιγότερο προβεβλημένους αρχαιολογικούς χώρους στην Ελλάδα, έγινε από τον ΤΙΤΑΝΑ με ενεργό συμβολή ανθρώπων του Ομίλου.

Ο Αρχαιολογικός Χώρος της Ελευσίνας συνδέεται με τα Ελευσινεία Μυστήρια και τη λατρεία της Δήμητρας, θεάς της γονιμότητας.

Ο χώρος αυτός και η Ελευσίνα γενικότερα συνδέονται άρρηκτα με τον Όμιλο ΤΙΤΑΝ, αφού εκεί δημιουργήθηκε το πρώτο εργοστάσιο της μητρικής Εταιρείας, το 1902.

Αρχαιολογικός Χώρος Ελευσίνας - Ελλάδα, Ιούλιος 2005

Πολιτιστικό Κέντρο “Λεωνίδας Κανελλόπουλος”

Το νέο Πολιτιστικό Κέντρο της Ελευσίνας στεγάζεται από τις 5 Ιουλίου 2005 στο πλήρως ανακαινισμένο νεοκλασικό κτίριο, που δωρήθηκε από τον Όμιλο ΤΙΤΑΝ στην πόλη της Ελευσίνας. Η πρώτη εκδήλωση, που φιλοξενήθηκε στο Πολιτιστικό Κέντρο “Λεωνίδας Κανελλόπουλος”, ήταν μια αναδρομική έκθεση έργων του Θανάση Τσίγκου, σημαντικότετου Ελευσίνιου ζωγράφου, και συνοδεύθηκε από την έκδοση ειδικού λευκώματος αφιερωμένου στο έργο του.

Τη διοίκηση και λειτουργία του Κέντρου ανέλαβε ο Δήμος της Ελευσίνας, ενώ η Εταιρεία δεσμεύθηκε να υποστηρίζει την οργάνωση και παρουσίαση μιας τουλάχιστον έκθεσης κάθε χρόνο.

Πολιτιστικό Κέντρο “Λεωνίδας Κανελλόπουλος”, Ελευσίνα - Ελλάδα, Ιούλιος 2005

Καλλιόπη Παπαγγελί,

Διευθύντρια

Αρχαιολογικού

Μουσείου Ελευσίνας:

“Οι επιχειρήσεις αντλούν το κέρδος τους από την κοινωνία, οπότε σωστό είναι να επιστραφεί μέρος του στο κοινωνικό σύνολο. Είναι μια σχέση αμφίδρομη, όπου όλοι έχουν να κερδίσουν και μόνο.

Ο φωτισμός του αρχαιολογικού χώρου της Ελευσίνας αποτέλεσε επιστέγασμα μιας μακροχρόνιας συνεργασίας που στηρίχθηκε στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και καλλιεργήθηκε σε μια πορεία αρκετών χρόνων. Η συνεργασία όλα αυτά τα χρόνια ήταν συνεχής και βοήθησε τελικά στην ανάπτυξη αλληλοσεβασμού, αλλά και ενός καλοπροαίρετου και γόνιμου διαλόγου. Ήδη, πριν την υλοποίηση του έργου για το φωτισμό του αρχαιολογικού χώρου, πολλά μικρότερα έργα, σημαντικά όμως, έχουν προηγηθεί χωρίς καμία προβολή από τον ΤΙΤΑΝΑ. Το συγκεκριμένο έργο ήταν αποτέλεσμα συλλογικής προσπάθειας. Πρόκειται για ένα έργο ανάδειξης του τόσο σημαντικού αυτού αρχαιολογικού χώρου.

Είναι ένα δώρο στην πόλη της Ελευσίνας και, παρόλο που δεν είναι ένα έργο προστασίας των ιδίων των μνημείων, καταλήγει μέσω της ανάδειξης και προβολής του χώρου και στην προστασία τους...”

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Άνθρωπος και Πολιτισμός

Διαχρονική συμβολή σε έργα / δράσεις πολιτισμού

- > Υποστήριξη αρχαιολογικών ανασκαφών, ερευνών-μελετών, έργων καταγραφής-συντήρησης-ανάδειξης ιστορικών κλασικών, βυζαντινών και νεοτέρων μνημείων διαφόρων περιοχών της Ελλάδας
- > Προβολή σημαντικών αρχιτεκτονημάτων της σύγχρονης Ελλάδας μέσω της συλλεκτικής σειράς πιάτων τοίχου “Νεοκλασικά Μέγαρα”
- > Υποστήριξη - προβολή του αρχαιολογικού χώρου και της ιστορίας της πόλης της Ελευσίνας με τη δημιουργία και προώθηση σχετικού ενημερωτικού και πληροφοριακού υλικού (εντύπου και οπτικοακουστικού), όπως η έκδοση “Ο αρχαίος χώρος των Ελευσινείων Μυστηρίων”
- > Χορηγική συμβολή στην ετήσια διοργάνωση των “Αισχυλείων” (πολιτιστικών - καλλιτεχνικών εκδηλώσεων) στην Ελευσίνα
- > Δημιουργία του υπαίθριου Θεάτρου Δρυμού και του υπαίθριου Θεάτρου Ευκαρπίας, στην περιοχή Θεσσαλονίκης
- > Συμβολή στην ανέγερση του Μεγάλου Μουσικής Θεσσαλονίκης
- > Δωρεά οχήματος για την κάλυψη αναγκών του Τμήματος Βυζαντινής Αρχαιολογίας, Υπουργείου Πολιτισμού
- > Συνεργασία με μορφωτικά ιδρύματα, μουσεία κ.λ., ώστε να παρέχεται στα παιδιά και στις οικογένειες των εργαζομένων του ΤΙΤΑΝΑ, αλλά και γενικότερα σε παιδιά των περιοχών όπου δραστηριοποιείται η Εταιρία, η δυνατότητα επίσκεψης-ξενάγησής τους
- > Ενίσχυση πολιτιστικών οργανώσεων και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων, όπως της Συμφωνικής Ορχήστρας της Σόφιας στη Βουλγαρία
- > Ενίσχυση μουσείων όπως του Μουσείου Μπενάκη, του Μουσείου Παύλου & Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου κ.ά.
- > Συμβολή στην κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων, χώρων αναψυχής για τα παιδιά και παιδικών βιβλιοθηκών

Το Μουσείο Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου αποτελεί ιδιαίτερη περίπτωση για τον Όμιλο ΤΙΤΑΝ, δεδομένου ότι οι ιδρυτές του υπήρξαν μέλη της Διοίκησης της μητρικής Εταιρίας για πολλά χρόνια. Από το 1976 λειτουργεί σε κτίριο που διέθεσε για το σκοπό αυτό η Ελληνική Πολιτεία κοντά στην Ακρόπολη. Φιλοξενεί ευρήματα που καλύπτουν από την προκλασική εποχή έως και το 19ο αιώνα μ.Χ. και διαθέτει μια από τις μεγαλύτερες ελληνικές διαχρονικές συλλογές, για την οποία οι δωρητές αφιέρωσαν ολόκληρη τη ζωή τους. Το 2004 ξεκίνησε η επέκταση του κτιρίου που στεγάζει το Μουσείο με στόχο τη στέγαση και παρουσίαση όλων των ευρημάτων που συνθέτουν τη δωρεά αυτή προς το ελληνικό κράτος.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΛΑΚΑ - ΑΘΗΝΑ

Μακέτα του υπό επέκταση Μουσείου Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου, Αθήνα - Ελλάδα, 2005

Ναός του Διός, Νεμέα - Ελλάδα, πριν το 2000

Αναστήλωση κιόνων του Ναού του Νεμείου Διός

Η προσπάθεια αναστήλωσης του ναού που βρίσκεται στην πόλη της Νεμέας και χρονολογείται από το 330 π.Χ. ξεκίνησε στις αρχές της δεκαετίας του 1980.

Ο ναός αυτός, γνωστός στις μέρες μας και ως Ναός του Νεμείου Διός συγκαταλέγεται μεταξύ των πρωιμότερων κτιρίων, όπου συνδυάζεται η χρήση και των τριών αρχιτεκτονικών ρυθμών: δωρικός, ιωνικός, κορινθιακός. Από τους 36 δωρικούς κίονές του, οι 33 αποσυναρμολογήθηκαν σύμφωνα με τις ανασκαφές, την πρώιμη χριστιανική περίοδο (450-550 μ.Χ.). Έως το 2000 είχαν παραμείνει στη θέση τους μόλις τρεις για να θυμίζουν το σπουδαίο αυτό αρχαίο μνημείο.

Με το έργο της αναστήλωσης, που πραγματοποιείται σήμερα με πρωτοβουλία του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνια στο Berkeley, υπό την αιγίδα της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών και την εποπτεία του Υπουργείου Πολιτισμού, έχει επιτευχθεί η ανάταξη - ανασύνθεση και “ανύψωση” τριών ακόμη κιόνων, ενώ σε πρώτη φάση επιδιώκεται η “ανύψωση” και άλλων έξι. Στο έργο αυτό συμμετέχει ενεργά και η Α.Ε. Τσιμέντων ΤΙΤΑΝ, η οποία, μεταξύ άλλων, παραχώρησε ένα μεγάλο γερανό της και τις υπηρεσίες του χειριστή του, για την εκτέλεση των ανυψωτικών εργασιών.

Ναός του Διός, Νεμέα - Ελλάδα, 2003

Ναός του Διός, Νεμέα - Ελλάδα, Ιανουάριος 2006

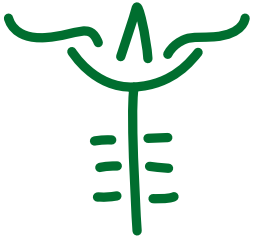

Stephen Miller,

Ομότιμος Καθηγητής
στο Πανεπιστήμιο Καλιφόρνιας
- Berkeley:

“Το 122 π.Χ., οι Αθηναίοι τιμήσαν τον Διονύσιο, γιο του Σωκράτη από τη Φυλή, επειδή προετοίμαζε τους νεαρούς μελλοντικούς πολίτες εκείνης της χρονιάς οδηγώντας τους «στα μνημεία όλης της Αττικής όπου πρόσφεραν θυσίες ... και στον Τύμβο των Αγνώστων στο Μαραθώνα όπου εναπόθεταν ένα στεφάνι ... και στο Αμφιάρειον όπου μάθαιναν την προστασία του ιερού από τους αρχαίους χρόνους ... και στη γιορτή του Αίαντα στη Σαλαμίνα». Οι ενέργειες του Διονυσίου δεν ήταν μοναδικές διότι οι αρχαίοι Αθηναίοι είχαν συνειδητοποιήσει ότι οι καλοί πολίτες έπρεπε να γνωρίζουν την πολιτιστική κληρονομιά τους και ότι μόνο αν επισκέπτονταν τα μνημεία –τα οπτικά λείψανα της κοινής ιστορίας τους– θα μπορούσαν να λειτουργήσουν μαζί ως μια ολοκληρωμένη κοινότητα.

Ο ΤΙΤΑΝ, ως υπεύθυνο μέλος της σημερινής κοινωνίας, έχει επίσης συνειδητοποιήσει αυτή την αρχή: ότι η κοινή μας ιστορία, μάς ενώνει. Παίρνει το προβάδισμα στη διατήρηση και τη διαφύλαξη των φυσικών λειψάνων της πολιτιστικής κληρονομιάς μας, επειδή ο ΤΙΤΑΝ αντιλαμβάνεται ότι με αυτόν τον τρόπο, θα προωθήσει την κοινή συνειδητοποίηση της ιστορικής μας συνέχειας και κοινότητας. Αυτό, με τη σειρά του, θα υλοποιήσει τη συνεργατική επίτευξη των στόχων της εκάστοτε κοινότητας, ακριβώς όπως οι αρχαίοι Αθηναίοι επικαλούνταν μέσω της πολιτιστικής κληρονομιάς τα ταλέντα του μεμονωμένου πολίτη για το μεγαλύτερο καλό της πόλης.”

Άνθρωπος και Περιβάλλον

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις και μέτρα αντιμετώπισης

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις και μέτρα αντιμετώπισης

Διαχείριση και αποκατάσταση
λατομείων

Παραγωγή τσιμέντου και
περιβαλλοντική απόδοση

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

1 Εξόρυξη πρώτων υλών - Λατομεία

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις:

- > Αλλοίωση του φυσικού τοπίου και επίδραση στη κληρίδα
- > Εκπομπή σκόνης, θόρυβος και δονήσεις
- > Όχληση των γειτονικών κοινοτήτων

Μέτρα αντιμετώπισης:

- > Επιλογή λατομικών χώρων με γνώμονα την ελαχιστοποίηση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων
- > Εκμετάλλευση των λατομείων με στόχο τη βέλτιστη αξιοποίηση των φυσικών πόρων και με τρόπο που να διευκολύνει την αποκατάσταση του φυσικού τοπίου
- > Σταδιακή αποκατάσταση των λατομείων καθ' όλη τη διάρκεια εκμετάλλευσής τους
- > Εφαρμογή νέων τεχνολογιών για τη μείωση του θορύβου και των δονήσεων κατά την εξόρυξη
- > Μέτρα για τον περιορισμό της διάχυτης σκόνης

2 Παραγωγή τσιμέντου

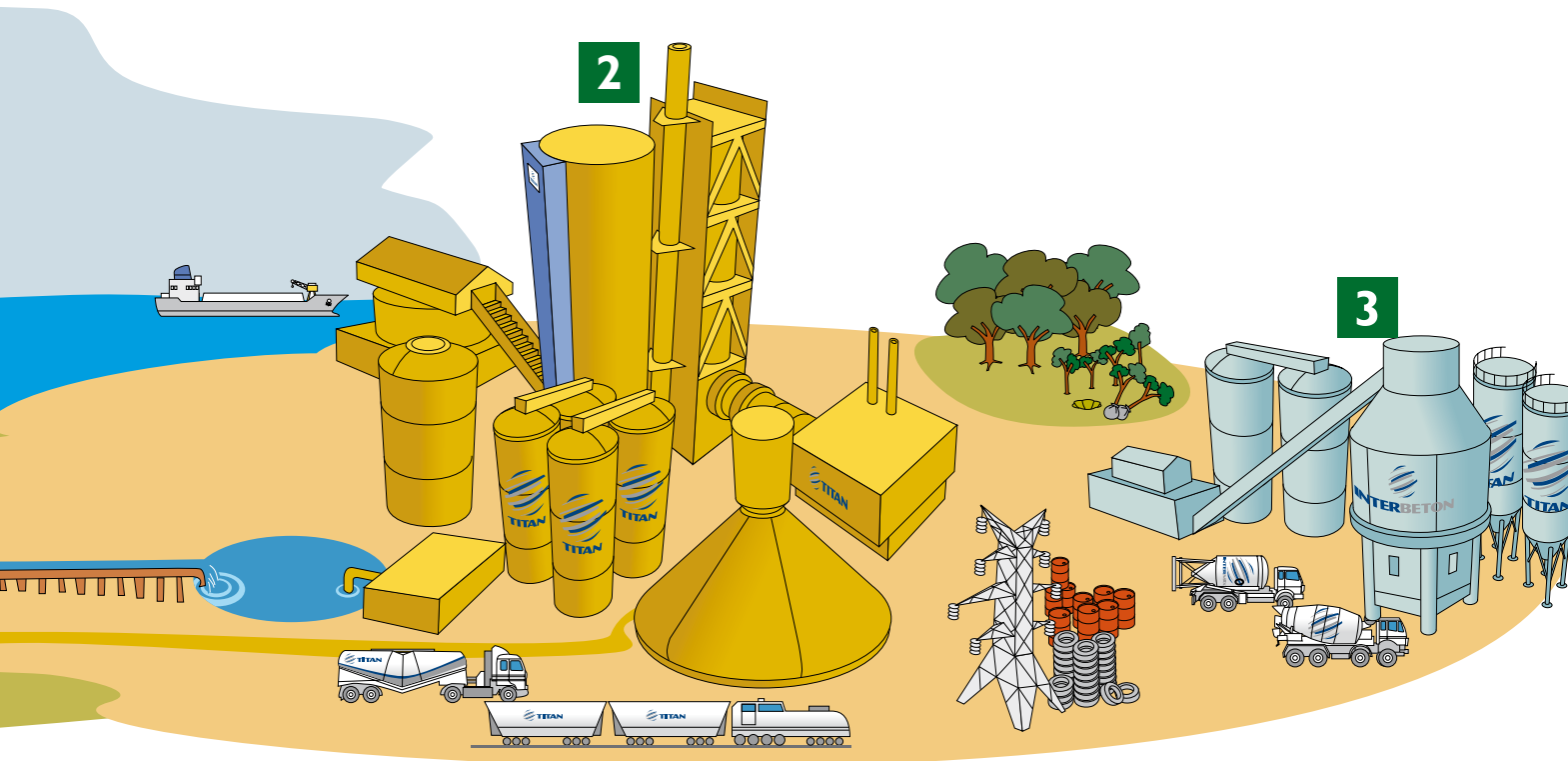
Περιβαλλοντικές επιπτώσεις:

- > Ανάλωση φυσικών πόρων (πρώτων υλών, ορυκτών καυσίμων, νερού)
- > Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας
- > Εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, σκόνης και άλλων αερίων ρύπων
- > Θόρυβος
- > Μεταφορές (οδικές και θαλάσσιες)

Μέτρα αντιμετώπισης:

- > Χρήση παραπροϊόντων και αποβλήτων άλλων βιομηχανιών ως εναλλακτικών πρώτων υλών
- > Βελτίωση της θερμικής απόδοσης των εργοστασίων και χρήση εναλλακτικών καυσίμων
- > Εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας και νερού

Μείωση των δονήσεων και του θορύβου κατά την εξόρυξη

Ο ΤΙΤΑΝ εφαρμόζει μια νέα τεχνολογία για τις ανατινάξεις στα λατομεία, η οποία περιορίζει σημαντικά τις δονήσεις και το θόρυβο, χωρίς σημαντική επιβάρυνση του εργοταξιακού κόστους.

Μετρήσεις που έγιναν έδειξαν σημαντική μείωση, κατά τουλάχιστον 40%, στο μέγεθος της ταχύτητας δόνησης των ανατινάξεων. Σημειώνεται ότι οι τιμές της ταχύτητας δόνησης είναι της τάξης του 10% της προβλεπόμενης από τη νομοθεσία μέγιστης τιμής.

Επιπροσθέτως, η καλύτερη θραύση των πετρωμάτων, που επιτυγχάνεται με τη νέα τεχνολογία, μείωσε αισθητά την εκτίναξη υλικού και οδήγησε σε ακόμα μεγαλύτερη μείωση του θορύβου.

3 Παραγωγή σκυροδέματος

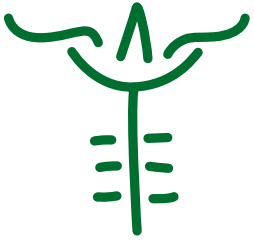
Περιβαλλοντικές επιπτώσεις:

- > Ανάλωση φυσικών πόρων (αδρανών υλικών και νερού)
- > Εκπομπή σκόνης κατά τη διαχείριση των αδρανών υλικών
- > Θόρυβος
- > Διάθεση υγρών αποβλήτων

Μέτρα αντιμετώπισης:

- > Πλήρης αξιοποίηση των πρώτων υλών
- > Περιστολή της σκόνης με προσεκτική διαχείριση των αδρανών υλικών, διαβροχή των χώρων όπου κινούνται τροχοφόρα και δενδροφύτευση
- > Χρήση ειδικών φίλτρων
- > Τακτική συντήρηση του σταθερού και κινητού εξοπλισμού
- > Ανακύκλωση του νερού

- > Μείωση των ειδικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα μέσω προγραμμάτων εξοικονόμησης θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας και της παραγωγής σύμμεικτων τσιμέντων
- > Περιορισμός της εκπεμπόμενης σκόνης με τον εκσυγχρονισμό των φίλτρων
- > Μείωση των ειδικών εκπομπών NO_x και SO_x με την εφαρμογή νέων τεχνολογιών
- > Μείωση του θορύβου με χρήση σύγχρονου εξοπλισμού και κατάλληλο προγραμματισμό δραστηριοτήτων
- > Θέσπιση μέτρων αποκονίωσης κατά τη φόρτωση και μεταφορά υλικών για τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (όπως στην περίπτωση της σκόνης)

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις και μέτρα αντιμετώπισης

Διαχείριση και αποκατάσταση
λατομείων

Παραγωγή τσιμέντου και
περιβαλλοντική απόδοση

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Άνθρωπος και Περιβάλλον

Βασική αρχή του Ομίλου μας και κεντρικό στοιχείο της επιχειρηματικής πολιτικής και πρακτικής μας είναι ο σεβασμός και η μέριμνα για το περιβάλλον και την προστασία του, που αποτελούν καθοριστικούς συντελεστές της βιώσιμης ανάπτυξης.

Ο σεβασμός αυτός εκφράζεται με ένα ευρύ πλέγμα ενεργειών που σκοπό έχουν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην πρόληψη, όπου είναι δυνατόν, ή στην ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των δραστηριοτήτων του Ομίλου σε ολόκληρο το φάσμα τους: από την εξόρυξη των αδρανών υλικών έως και τη διάθεση των προϊόντων.

Εκτός από την εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας, σε κάθε περιοχή όπου αναπτύσσουμε δραστηριότητα εφαρμόζεται η περιβαλλοντική πολιτική του Ομίλου (βλ. www.titan-cement.com).

Οι επενδύσεις του Ομίλου που πραγματοποιήθηκαν το 2005 για την προστασία του περιβάλλοντος αποκλειστικά, ανήλθαν σε € 17,9 εκ.

Συλλογικές δράσεις

Το 2002 ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ ένωσε τις δυνάμεις του με τους μεγαλύτερους παραγωγούς τσιμέντου με κοινό στόχο την προσπάθεια για ένα βιώσιμο μέλλον. Η πρωτοβουλία αυτή υποστηρίζεται από το Διεθνές Επιχειρηματικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα: www.wbcscement.org.

Συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης

Από το 1996 τα εργοστάσια τσιμέντου του Ομίλου στην Ελλάδα καθώς επίσης και τα 10 λατομεία, από τα οποία προμηθεύονται πρώτες ύλες, διαθέτουν σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά το πρότυπο ISO14001. Σύστημα ISO14001 επίσης διαθέτει το εργοστάσιο τσιμέντου Zlatna Panega στη Βουλγαρία, ενώ το εργοστάσιο τσιμέντου Usje στην ΠΓΔΜ βρίσκεται στη διαδικασία πιστοποίησης. Συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης διαθέτουν και τα δύο εργοστάσια τσιμέντου του Ομίλου στις ΗΠΑ (Pensuco και Roanoke).

Συνολικά το 78% του τσιμέντου που παρήγαγε ο Όμιλος το 2005 καλυπτόταν από συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Σύμφωνα με τα συστήματα αυτά, όλοι οι προμηθευτές και συνεργάτες του Ομίλου πρέπει να πληρούν και τις προβλεπόμενες από το νέο πρότυπο απαιτήσεις.

Περιβαλλοντικοί Στόχοι - 2010

	1990	2003	2010
CO ₂ (kg/tn τσιμέντου)	805	721	-15%
Εκπομπή σκόνης (gr/ τν κλίνκερ)		272	-50%
Εκπομπή NO _x (gr/tn κλίνκερ)		3.034	-35%
Εκπομπή SO _x (gr/tn κλίνκερ)		494	-30%

Οι στόχοι αυτοί έχουν τεθεί με σημείο εκκίνησης το 2003, έτος έκδοσης του πρώτου Απολογισμού ΕΚΕ και ΒΑ σε επίπεδο Ομίλου. Για το στόχο των εκπομπών του CO₂, έτος αναφοράς είναι το 1990, σύμφωνα με το Πρωτόκολλο του Κιότο.

Φυτώριο, Εργοστάσιο Πάτρας - Ελλάδα, 2005

Αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου για την προστασία του περιβάλλοντος

7η ΑΡΧΗ

Οι επιχειρήσεις οφείλουν να αντιμετωπίζουν προληπτικά τις περιβαλλοντικές προκλήσεις

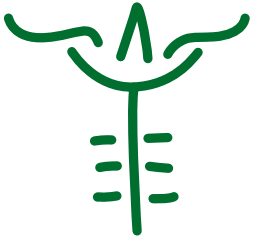
8η ΑΡΧΗ

Να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για να προωθούν την περιβαλλοντική υπευθυνότητα

9η ΑΡΧΗ

Να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και τη διάδοση φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών

Οι τρεις περιβαλλοντικές αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου βασίζονται στην Δήλωση των Αρχών και το Διεθνές Σχέδιο Δράσης (21η Ημερήσια Διάταξη), που εκπονήθηκε κατά το Συνέδριο των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (Διάσκεψη Κορυφής) που πραγματοποιήθηκε στο Ρίο Ντε Τζανέιρο το 1992

Άνθρωπος και Περιβάλλον

Διαχείριση και αποκατάσταση λατομείων

Τα 22 από τα 37 λατομεία μας, τα οποία αντιπροσωπεύουν το 90% περίπου της συνολικής παραγωγής, διαθέτουν εγκεκριμένες μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Στα υπόλοιπα που πρόσφατα εντάχθηκαν στον Όμιλο και δεν διαθέτουν σχετικές μελέτες, εξαιτίας του ότι δεν προβλεπόταν από την κείμενη νομοθεσία, ο Όμιλος εφαρμόζοντας την πολιτική του, επεξεργάζεται ολοκληρωμένες μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων και αποκατάστασής τους μετά την ολοκλήρωση των εργασιών τους, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Επίσης, 10 λατομεία, που παρήγαγαν το 18% περίπου της συνολικής ποσότητας αδρανών υλικών, είναι πιστοποιημένα κατά ISO 14001.

Πρακτικές αποκατάστασης

Η πιο κοινή προσέγγιση αποκατάστασης είναι η δημιουργία αναβλαστών, η αναδάσωση και η φύτευση με τοπική κλωρίδα. Χαρακτηριστικά των προσπαθειών του Ομίλου στα θέματα αναδάσωσης είναι τα ακόλουθα παραδείγματα:

1. Στο εργοστάσιο τσιμέντου Usje στην ΠΓΔΜ, εκτός από την ήδη σε εξέλιξη αναδάσωση του λατομείου μάργας, διενεργούνται πειραματικές αναδασώσεις με διαφορετικά είδη δένδρων και εδαφικά υποστρώματα. Το συγκεκριμένο έργο επιβλέπει το Τμήμα Δασολογίας του Πανεπιστημίου της ΠΓΔΜ.
2. Ο ΤΙΤΑΝ, σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Αγροτικής Έρευνας (ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.) και το Πανεπιστήμιο Ουαλίας Bangor, εξετάζει τη βελτίωση της γονιμότητας των εδαφών με χρήση φυσικού λιπάσματος (compost) από ανακυκλωμένα οικιακά οργανικά απορρίμματα.
3. Σε ένα από τα δύο λατομεία του Ομίλου στη Μήλο πραγματοποιήθηκε αποκατάσταση με τη μέθοδο της υδροσποράς, με χρησιμοποίηση μίγματος ντόπιων σπόρων (θάμνων και φρυγάνων). Τα φυτά αυτά προέρχονται από την τοπική κλωρίδα και, ως εκ τούτου, είναι πλήρως εγκλιματισμένα στις περιβαλλοντικές συνθήκες του νησιού.

Αποκατάσταση λατομείου Ξηρορέματος - πρώτο στάδιο

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις και μέτρα
αντιμετώπισης

Διαχείριση και αποκατάσταση
λατομείων

Παραγωγή τσιμέντου και
περιβαλλοντική απόδοση

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Αποκατάσταση λατομείου Ξηρορέματος - μετά από έξι χρόνια

Βιοποικιλότητα

Η βιοποικιλότητα εκφράζει την ποικιλία των μορφών ζωής σε συγκεκριμένο χώρο. Η Ελλάδα, χώρα με μεγάλη βιοποικιλότητα, χαρακτηρίζεται από πλούσια χλωρίδα, πανίδα και σημαντική ποικιλία τοπίων και οικοσυστημάτων.

Από τα περίπου 8.500 στρέμματα Λατομείων μας στην Ελλάδα, κανένα δεν είναι εντός οικολογικά προστατευόμενης περιοχής. Μόνο ένα λατομείο έκτασης 46 στρεμμάτων και η παραλιακή ζώνη ενός δεύτερου λατομείου, και τα δυο στη Μήλο βρίσκονται πλησίον τέτοιων περιοχών με μεγάλη διαφοροποίηση οικοσυστημάτων, χαρακτηριστικής βλάστησης και σημαντικής ερπετοπανίδας, που εντάσσονται στο δίκτυο «ΦΥΣΗ 2000». Εκεί δημιουργήθηκε τοπικό φυτώριο για να αξιοποιηθεί καλύτερα η τοπική χλωρίδα. Έτσι αναπτύχθηκε το φυτώριο της Μήλου. Η ποικιλομορφία των φυτών επιτρέπει τον αυτοπολλαπλασιασμό και η χρησιμοποίηση χώματος της περιοχής διευκολύνει την επανεμφάνιση της τοπικής χλωρίδας, όπως σχίνα, χαρουπιές, πουρνάρια, κουμαριές, κ.λ.

Στα δύο αυτά λατομεία εφαρμόζονται ειδικοί όροι εκμετάλλευσης, όπως η χρήση ήπιων μεθόδων εξόρυξης.

Στη Φλόριντα των ΗΠΑ, όπου η υψηλή στάθμη του υδροφόρου ορίζοντα επηρεάζει τις εξορυκτικές δραστηριότητες, ισχύουν ειδικοί περιβαλλοντικοί όροι και η εκμετάλλευση γίνεται μετά από έκδοση ειδικής άδειας των αρμοδίων αρχών της Πολιτείας (US Army Corps of Engineers). Τόσο κατά την εκμετάλλευση, όσο και μετά την ολοκλήρωσή της ακολουθείται ειδικό πρόγραμμα διαχείρισης ώστε να μη διαταράσσεται η ισορροπία των γειτονικών υγρότοπων (wetlands). Τα λατομεία στο πλαίσιο της αποκατάστασής τους μετατρέπονται σε τεχνητές λίμνες και εντάσσονται εκ νέου στο σύστημα διαχείρισης υδάτινων πόρων της Πολιτείας.

Διαχρονικά αποτελέσματα δενδροφύτευσης

Από το 1976 έως και το 2005 έχουν παραχθεί συνολικά στα φυτώριά μας περισσότερα από 1.000.000 δενδρύλια και θάμνοι.

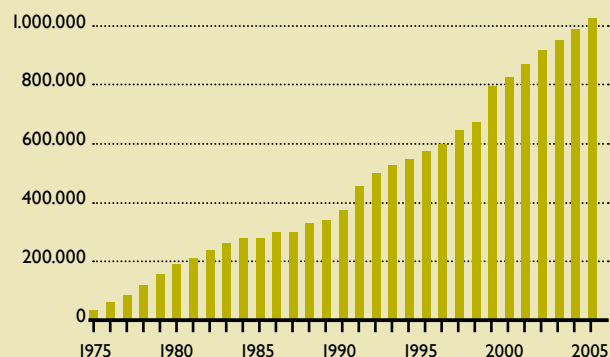
Από αυτά, έχουν φυτευθεί στις μονάδες και στα λατομεία μας συνολικά 940.000, ενώ τα υπόλοιπα έχουν δοθεί για δενδροφύτευσεις σε δήμους και σε πελάτες μας.

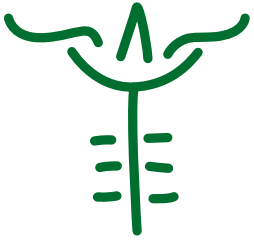
Στους χώρους επίβλεψης του Ομίλου, το σύνολο των δένδρων που μέχρι σήμερα επιζούν και συντηρούνται είναι 700.000. Τα υπόλοιπα καταστράφηκαν κυρίως εξ αιτίας της ελεύθερης βοσκής, πυρκαγιών και παρεμβάσεων του Δημοσίου.

Οι παλαιότερες φυτευθείσες εκτάσεις, με την πάροδο των χρόνων, λόγω της φυσικής αραιώσης, έχουν εξελιχθεί σε μεσογειακά δάση με παρεδαφιαία βλάστηση. Η μέση πυκνότητά τους φθάνει τα 220-280 δένδρα και θάμνους ανά στρέμμα.

Οι εκτάσεις που φυτεύθηκαν πιο πρόσφατα είναι υπό εξέλιξη δάση με μέση πυκνότητα 250-300 νεαρά δένδρα και θάμνους ανά στρέμμα, που στο μέλλον θα αποκαταστήσουν πλήρως το φυσικό περιβάλλον.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΔΡΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΦΥΤΕΥΤΕΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΙΤΑΝΑ (ΣΩΡΕΥΤΙΚΑ)

Άνθρωπος και Περιβάλλον

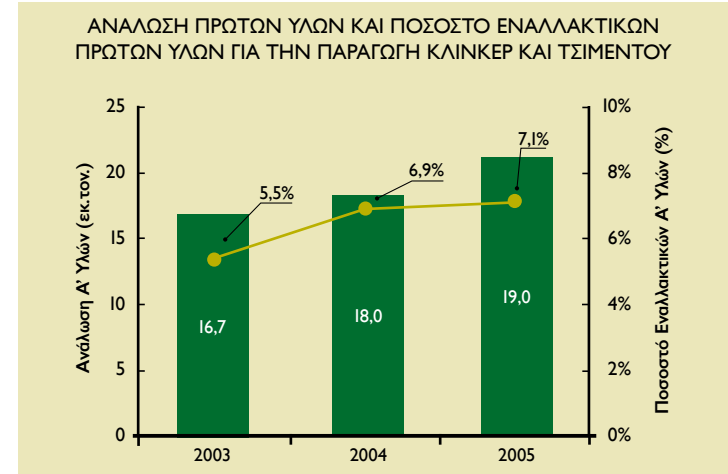
Παραγωγή τσιμέντου και περιβαλλοντική απόδοση

Εξοικονόμηση φυσικών πόρων και ενέργειας

Για την ορθολογική χρήση φυσικών πόρων και ενέργειας η περιβαλλοντική πολιτική του ΤΙΤΑΝΑ έχει τις εξής εφαρμογές ανά τομέα:

I. Πρώτες ύλες

Το 2005 τα εργοστάσια τσιμέντου του Ομίλου κατανάλωσαν 19 εκ. τόννους πρώτων υλών. Οι 17,7 εκ. τόννοι ήταν φυσικές πρώτες ύλες, ενώ οι 1,3 εκ. τόννοι (το 7,05% του συνόλου των πρώτων υλών), ήταν παραπροϊόντα και απόβλητα άλλων βιομηχανιών (εναλλακτικές πρώτες ύλες). Τέτοια υλικά είναι η ιπτάμενη τέφρα, ο σιδηροπυρίτης, η σκωρία υψικαμίνων κ.ά. Η χρήση εναλλακτικών πρώτων υλών περιορίζει την ανάλωση φυσικών πόρων και ταυτόχρονα συμβάλλει στην αντιμετώπιση του γενικότερου προβλήματος διάθεσης των εν λόγω αποβλήτων.

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις και μέτρα αντιμετώπισης

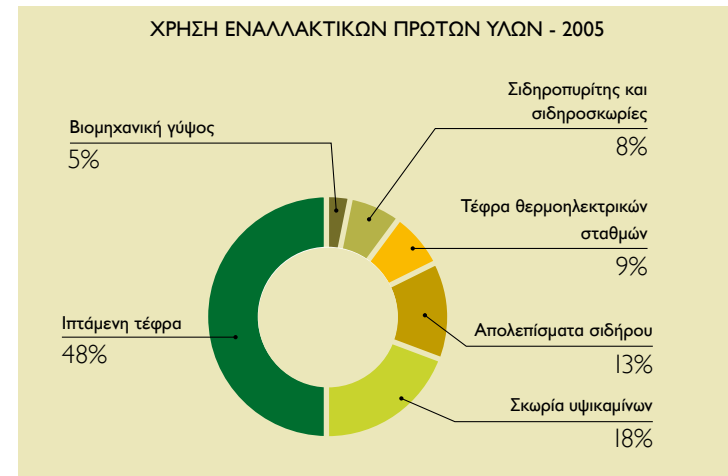
Διαχείριση και αποκατάσταση λατομείων

Παραγωγή τσιμέντου και περιβαλλοντική απόδοση

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Separation Technologies

Το 2005 η θυγατρική του Ομίλου Separation Technologies, με έδρα στις ΗΠΑ, επεξεργάστηκε περίπου 700.000 τόννους ιπτάμενης τέφρας. Η τέφρα αυτή είναι απόβλητο μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και περιέχει υπολείμματα άνθρακα. Με την επεξεργασία επιτυγχάνεται διαχωρισμός του άνθρακα που αξιοποιείται ως καύσιμο, ενώ η τέφρα που απομένει μπορεί πλέον να χρησιμοποιηθεί ως πρώτη ύλη στην παραγωγή τσιμέντου.

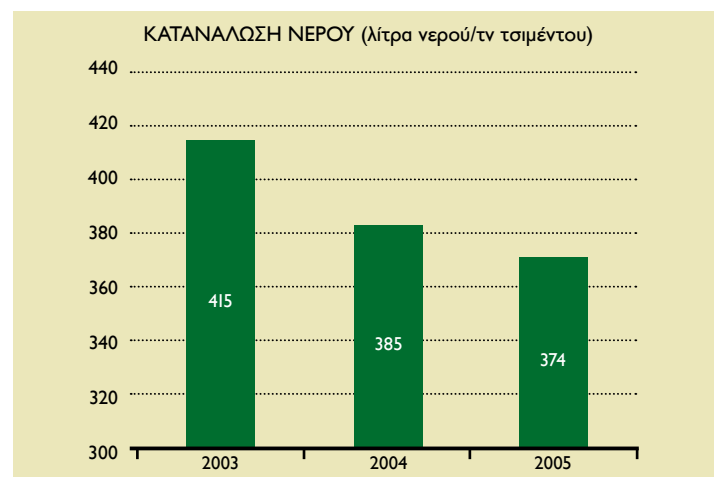
2. Νερό

Συνολικά ο Όμιλος κατανάλωσε 7,5 εκ. κ.μ. νερού το 2005. Ειδικότερα για την παραγωγή τσιμέντου, η ειδική κατανάλωση νερού ήταν 374 λίτρα/τν τσιμέντου έναντι 415 λίτρα/τν το 2003.

Με τη μετάβαση και του εργοστασίου Pennsuco στη Φλόριντα των ΗΠΑ από την υγρή στη ξηρά μέθοδο, μειώθηκε περαιτέρω η ειδική κατανάλωση νερού το 2005. Η μεγαλύτερη ποσότητα του νερού, που καταναλώνεται για την παραγωγή του τσιμέντου, εξατμίζεται στο περιβάλλον κατά την έψηση και την άλεση. Νερό επίσης χρησιμοποιείται για τη ψύξη των μηχανημάτων, σε μικρές όμως ποσότητες, καθώς τα εργοστάσια του Ομίλου διαθέτουν κλειστά συστήματα ανακύκλωσης.

Μονάδα σκυροδέματος, Ρόδος - Ελλάδα

Ανακύκλωση νερού στα εργοστάσια παραγωγής σκυροδέματος - Ελλάδα

Στα εργοστάσια παραγωγής σκυροδέματος τα υγρά απόβλητα που προκύπτουν από τις εκπλύσεις των χώρων και μέσων παραγωγής συγκεντρώνονται σε δεξαμενές καθίζησης, ύστερα δε από επεξεργασία τους επαναχρησιμοποιούνται στην παραγωγή.

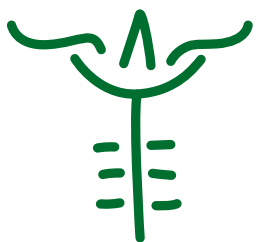
Η συνολική ποσότητα νερού που ανακυκλώθηκε στα ελληνικά εργοστάσια σκυροδέματος το 2005 ήταν 80.000 κ.μ.. Στις μονάδες, όπου έχουν εγκατασταθεί τέτοια συστήματα, το ποσοστό ανακύκλωσης φθάνει στο 20%.

Διαβούλευση με τις τοπικές κοινωνίες

Παράλληλα με τις δενδροφυτεύσεις, ο Όμιλος έχει ξεκινήσει μια πρωτοβουλία διαβούλευσης με τις τοπικές κοινωνίες ώστε η μελλοντική αποκατάσταση λατομείων να λαμβάνει υπόψη προτεραιότητες των κατοίκων στις περιοχές αυτές.

Το 2005 μια ιδιαίτερα σημαντική συμφωνία επιτεύχθηκε στο πλαίσιο αυτό για την αποκατάσταση του λατομείου σε περιοχή του Δήμου ΔερβENOΧωριών στη Βοιωτία που εξυπηρετεί τις ανάγκες του εργοστασίου Καμαρίου.

Ο ΤΙΤΑΝ μεταβίβασε την ψιλή κυριότητα της ιδιόκτητης αυτής περιοχής στο Δήμο και δεσμεύθηκε να δημιουργήσει εκεί υδατοδεξαμενή που θα εξυπηρετεί ολόκληρη τη γύρω πεδιάδα, μετά την ολοκλήρωση των εργασιών στο χώρο αυτό.

Άνθρωπος και Περιβάλλον

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις και μέτρα αντιμετώπισης

Διαχείριση και αποκατάσταση
λατομείων

Παραγωγή τσιμέντου και
περιβαλλοντική απόδοση

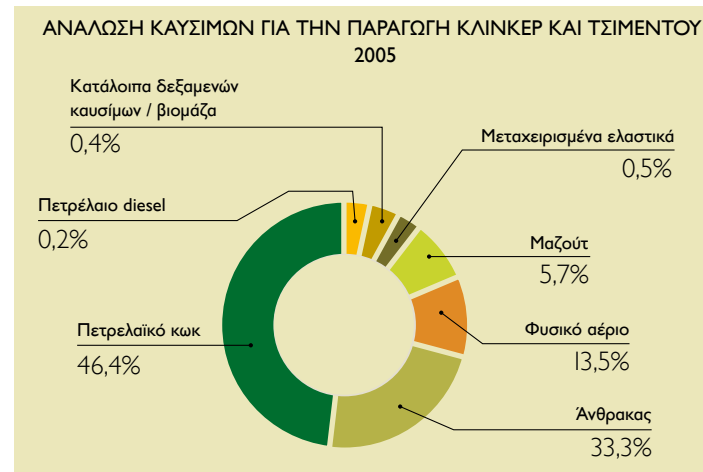
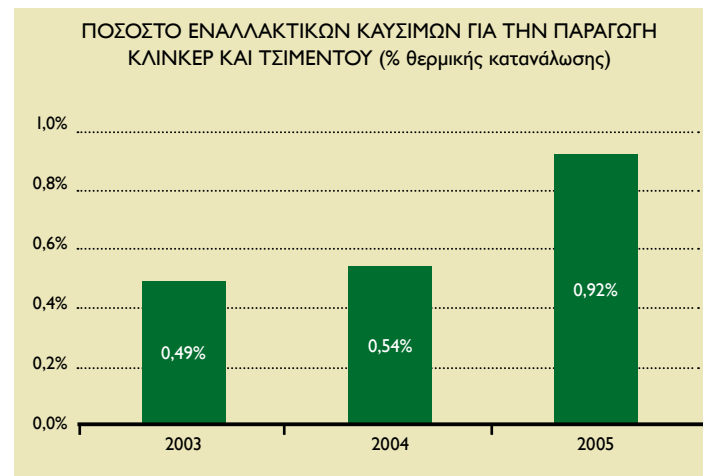
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

3. Θερμική ενέργεια

Με την εγκατάσταση τεχνολογικά προηγμένου εξοπλισμού και την ευρύτερη χρήση εναλλακτικών καυσίμων, ο Όμιλος παρουσιάζει συνεχή βελτίωση της θερμικής απόδοσης των εργοστασίων παραγωγής τσιμέντου.

Το 2005 ο ΤΙΤΑΝ κατανάλωσε 35.220 TJ θερμικής ενέργειας για την παραγωγή κλίνκερ και τσιμέντου. Με τη λειτουργία των νέων γραμμών παραγωγής στη Θεσσαλονίκη και στο Ρεπνσούκο, η συνολική θερμική κατανάλωση του Ομίλου μειώθηκε κατά περίπου 5% σε σχέση με το 2004, παρά την αύξημένη κατά 7,5% παραγωγή κλίνκερ.

Το 2005 ο Όμιλος αξιοποίησε σχεδόν διπλάσια ποσότητα εναλλακτικών καυσίμων, η οποία θα μπορούσε να ήταν ακόμη μεγαλύτερη, εάν τα συστήματα συλλογής αποβλήτων ήταν πιο αναπτυγμένα.

Χώρος προμοιογένειας πρώτων υλών, εργοστάσιο Θεσσαλονίκης - Ελλάδα, 2005

4. Ηλεκτρική ενέργεια

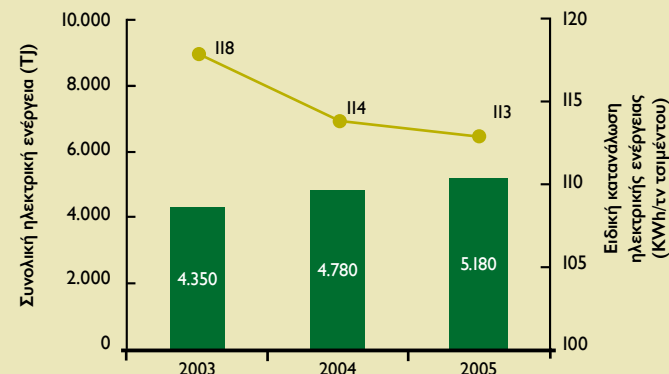
Το 2005 τα εργοστάσια τσιμέντου του Ομίλου συνολικά κατανάλωσαν 1.436 GWh (5.180 TJ) ηλεκτρικής ενέργειας. Στόχος είναι η ήδη χαμηλή ειδική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας (113 kWh/τν τσιμέντου) να διατηρηθεί και στο μέλλον ή και να περιορισθεί ακόμη.

Στη χαμηλή κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας συνέβαλαν οι επενδύσεις του Ομίλου σε κατακόρυφους μύλους άλεσης.

Η έως τώρα εμπειρία έχει δείξει ότι στην άλεση τσιμέντου οι κατακόρυφοι μύλοι επιτυγχάνουν μέχρι και 40% εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας έναντι των σφαιρόμυλων. Ο πρώτος κατακόρυφος μύλος άλεσης τσιμέντου του Ομίλου εγκαταστάθηκε στο εργοστάσιο Καμαρίου το 1998 και ο δεύτερος στη Θεσσαλονίκη το 2004. Εξοικονόμηση της τάξης του 20% επιτυγχάνεται με τους κατακόρυφους μύλους και κατά την άλεση στερεών καυσίμων και πρώτων υλών.

Το 2005 ο TITAN ολοκλήρωσε την εγκατάσταση ενός νέου κατακόρυφου μύλου άλεσης στερεών καυσίμων στο Kosjeric της Σερβίας, ξεκίνησε την εγκατάσταση ενός δεύτερου κατακόρυφου μύλου άλεσης τσιμέντου στη Θεσσαλονίκη και παράγγειλε ένα κατακόρυφο μύλο άλεσης τσιμέντου για το εργοστάσιο Zlatna Panega στη Βουλγαρία.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΛΙΝΚΕΡ ΚΑΙ ΤΣΙΜΕΝΤΟΥ

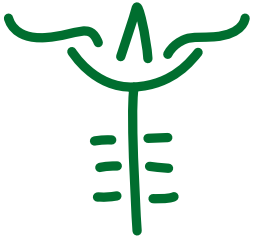

Χρήση εναλλακτικών καυσίμων

Με τη θερμική αξιοποίηση επιλεγμένων εναλλακτικών καυσίμων, πέραν της εξοικονόμησης ορυκτών καυσίμων, ο TITAN δίνει λύση στο τεράστιο πρόβλημα της διαχείρισης αποβλήτων που αντιμετωπίζει η Ελλάδα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα κατάλοιπα δεξαμενών καυσίμων, τα οποία, μετά από ειδική επεξεργασία, μετασχηματίζονται σε κατάλληλα καύσιμα χωρίς αρνητική επίπτωση για το περιβάλλον.

Για την επιλογή και χρήση εναλλακτικών καυσίμων και εναλλακτικών πρώτων υλών, ο TITAN έχει υιοθετήσει τη στρατηγική της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου που προβλέπει:

- > Έλεγχο για την αποδοχή και χρήση των υλικών με γνώμονα τη διασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων και των περιοίκων
- > Έλεγχο καταλληλότητας ώστε να μην επηρεάζεται η ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων
- > Συνεχή παρακολούθηση και ανάλυση της επίδρασής τους στο περιβάλλον
- > Συνεργασία και διάλογος με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς
- > Ενεργή συμβολή στην προσπάθεια των κοινωνικών φορέων και των κρατικών αρχών για επίλυση του προβλήματος διάθεσης των απορριμμάτων

Άνθρωπος και Περιβάλλον

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις και μέτρα
αντιμετώπισης

Διαχείριση και αποκατάσταση
λατομείων

Παραγωγή τσιμέντου και
περιβαλλοντική απόδοση

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Μείωση αερίων ρύπων

I. Συνολικές και ειδικές εκπομπές CO₂*

Η βιομηχανία τσιμέντου συμβάλλει στη δημιουργία του φαινομένου του θερμοκηπίου εκπέμποντας διοξείδιο του άνθρακα (CO₂). Οι άμεσες εκπομπές CO₂ προέρχονται από δύο κυρίως πηγές:

> Τη χημική διάσπαση, κατά τη θερμική διαδικασία στον κλίβανο, του ανθρακικού ασβεστίου (π.χ. ασβεστόλιθου) σε οξείδιο του ασβεστίου, με συνέπεια την απελευθέρωση CO₂

> Την καύση

Από το 2003 ο Όμιλος TITAN δημοσιεύει τις άμεσες εκπομπές CO₂ σύμφωνα με το πρωτόκολλο του WBCSD/WRI για το τσιμέντο. Το 2005 οι συνολικές άμεσες εκπομπές CO₂ ήταν 8,9 εκ. τόνοι.

Πέραν των άμεσων εκπομπών CO₂, η βιομηχανία τσιμέντου είναι υπεύθυνη και για έμμεσες εκπομπές CO₂, δηλαδή τις δημιουργούμενες κατά την παραγωγή και μεταφορά της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνουν τα εργοστάσια τσιμέντου.

Η πολιτική του Ομίλου για τον περαιτέρω περιορισμό των εκπομπών CO₂ κινείται πάνω στους εξής άξονες:

Ο Όμιλος καταβάλλει συστηματικές προσπάθειες για τον περιορισμό των εκπομπών CO₂ στα εργοστάσιά του. Έχει θέσει ως στόχο, τη μείωση έως το 2010 των ειδικών εκπομπών CO₂ κατά 15% έναντι του 1990 (από 805 σε 685 kg CO₂/τν τσιμέντου). Ήδη έχει επιτευχθεί μείωση της τάξης του 13% (698 kg CO₂/τν τσιμέντου). Η εγκατάσταση σε όλες τις μονάδες παραγωγής κλίνκερ νέων γραμμών ξηράς μεθόδου έχει συμβάλει καθοριστικά στην προσέγγιση του στόχου αυτού.

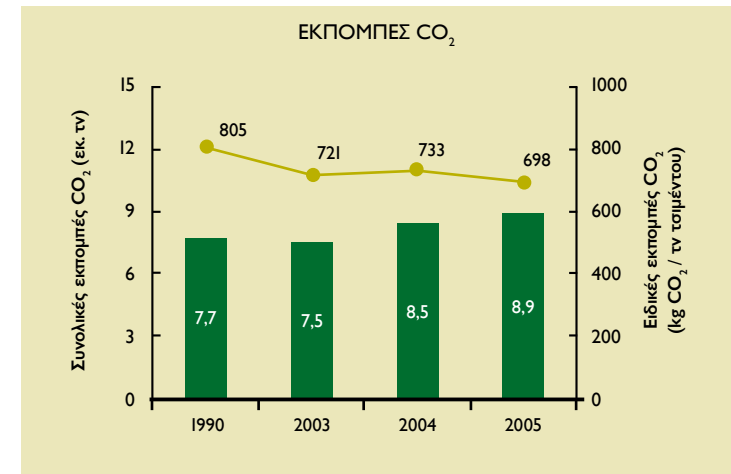
> Μείωση της θερμικής κατανάλωσης μέσω της λειτουργίας νέων γραμμών παραγωγής κλίνκερ, του εκσυγχρονισμού παλαιών εγκαταστάσεων και της ενδεδειγμένης συντήρησης των κλιβάνων.

> Μείωση του συντελεστή κλίνκερ (παραεκτικότητα του κλίνκερ στο τσιμέντο), με μεθόδους όπως η παραγωγή σύμμεικτων τσιμέντων, που συμβάλλει στη μείωση των ειδικών εκπομπών CO₂. Το 2005 ο μέσος συντελεστής κλίνκερ ήταν 81% με τάση προς περαιτέρω μείωση.

> Ανακύκλωση της σκόνης που αφαιρείται από ορισμένους περιστροφικούς κλιβάνους του Ομίλου για λειτουργικούς λόγους.

> Μείωση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας.

Το 2005, σε συνεργασία με την εταιρία συμβούλων KPMG, τα ελληνικά εργοστάσια του Ομίλου ολοκλήρωσαν ένα νέο πρόγραμμα ανάπτυξης και εφαρμογής διαδικασιών διαχείρισης των εκπομπών CO₂. Στόχος είναι η συνεχής παρακολούθηση των εκπομπών και η επαλήθευση της εγκυρότητας των στοιχείων στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εμπορίας Εκπομπών CO₂.

* Οι εκπομπές CO₂ για το 1990 υπολογίστηκαν για όλα τα εργοστάσια που ανήκουν σήμερα στον Όμιλο

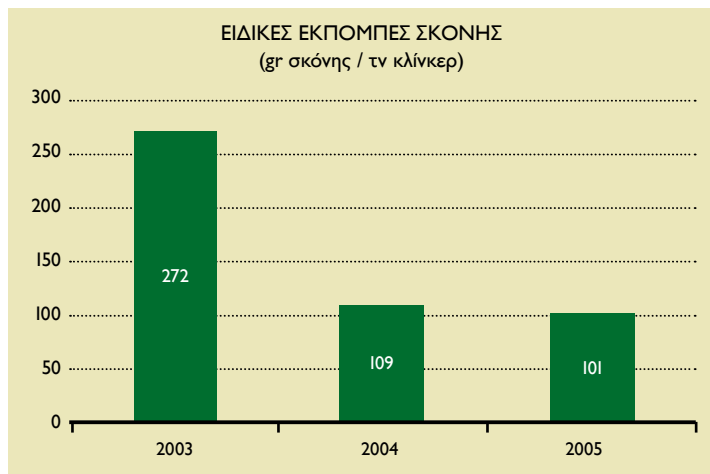
2. Σκόνη

Στα εργοστάσια τσιμέντου ο έλεγχος των εκπομπών σκόνης εστιάζεται κυρίως στις εκπομπές σωματιδίων από τις καπνοδόχους και διάχυτης σκόνης από τη διαδικασία παραγωγής και τη διακίνηση υλικών.

Ο TITAN παρακολουθεί και καταγράφει στα έντεκα εργοστάσιά του τις εκπομπές σκόνης από τις καπνοδόχους με συσκευές συνεχούς μέτρησης. Σε όλες τις μονάδες η εκπομπή σκόνης είναι αρκετά χαμηλότερη των αντίστοιχων ορίων που προβλέπει η νομοθεσία.

Το 2005 η ειδική εκπομπή σκόνης μειώθηκε, σε σχέση με το προηγούμενο έτος, από 109 σε 101 gr/tn κλίνκερ.

Η συνολική ετήσια εκπομπή σκόνης ήταν 1.056 τόνοι, δηλαδή όση και το 2004, παρά την αυξημένη παραγωγή κλίνκερ.

Εργοστάσιο Pennsuco, Φλόριντα - ΗΠΑ

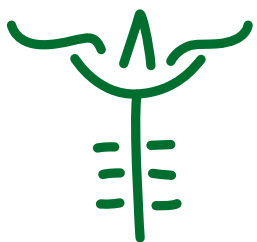
Μείωση της εκπεμπόμενης σκόνης από καπνοδόχους

Για τη μείωση της έκλυσης σκόνης από τις καπνοδόχους, ο Όμιλος επενδύει στον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων φίλτρων. Το 2005 το ηλεκτροστατικό φίλτρο του ενός από τους δύο περιστροφικούς κλιβάνους του εργοστασίου Καμαρίου αντικαταστάθηκε με σακκόφιλτρο, ενώ ήδη έχει ξεκινήσει η αντικατάσταση του ηλεκτροφίλτρου του δεύτερου κλιβάνου με υβριδικό (συνδυασμός ηλεκτροφίλτρου και σακκόφίλτρου). Υβριδικά φίλτρα επίσης θα εγκατασταθούν στον ένα κλιβάνο του εργοστασίου Πατρών και στους δύο κλιβάνους της Zlatna Panega.

Μείωση της διάχυτης σκόνης

Για τον περιορισμό της διάχυτης σκόνης ο Όμιλος επενδύει στην κατασκευή κλειστών αποθηκευτικών χώρων και σιλό για πρώτες ύλες και προϊόντα. Το 2005 κατασκευάστηκε ένα νέο σιλό κλίνκερ χωρητικότητας 37.500 τόννων στο εργοστάσιο Kosjeric στη Σερβία.

Μεγάλο ρόλο για τη μείωση της διάχυτης σκόνης παίζει επίσης η συστηματική συντήρηση των μηχανημάτων και ο τρόπος διακίνησης των υλικών.

Άνθρωπος και Περιβάλλον

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις και μέτρα
αντιμετώπισης

Διαχείριση και αποκατάσταση
λατομείων

Παραγωγή τσιμέντου και
περιβαλλοντική απόδοση

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

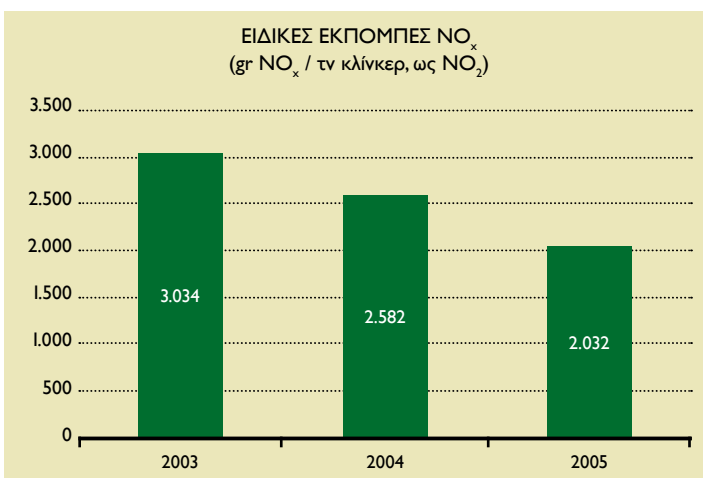
3. Οξείδια του αζώτου (NO_x)

Οι εκπομπές NO_x δημιουργούνται κατά την καύση σε υψηλές θερμοκρασίες και ενδέχεται να συνεισφέρουν στο σχηματισμό της αιθαλομίχλης και της όξινης βροχής.

Τα μέτρα που εφαρμόζει ο Όμιλος για τον έλεγχο και περιορισμό των εκπομπών NO_x είναι τα εξής:

- > Ο εκσυγχρονισμός των παλαιών γραμμών παραγωγής κλίνκερ
- > Ο έλεγχος της θερμικής διαδικασίας ώστε να εξασφαλίζονται σταθερές συνθήκες λειτουργίας
- > Η χρήση καυστήρων χαμηλού NO_x

Η χρησιμοποίηση εναλλακτικών καυσίμων στη ζώνη καύσης επίσης συμβάλλει στη μείωση των εκπομπών NO_x. Το 2005 οι συνολικές ετήσιες εκπομπές NO_x ήταν 20.000 τόνοι.

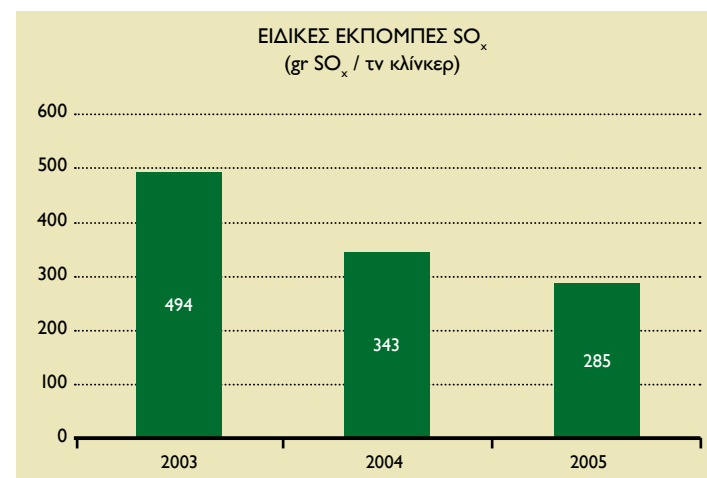
4. Οξείδια του θείου (SO_x)

Οι εκπομπές SO_x από τις καπνοδόχους των κλιβάνων παραγωγής κλίνκερ παρατηρούνται μόνον όταν υπάρχει ποσότητα θείου στις πρώτες ύλες. Οι εκπομπές αυτές πρέπει να περιορισθούν, δεδομένου ότι το SO_x είναι η κύρια αιτία πρόκλησης της όξινης βροχής.

Η μείωση των εκπομπών SO_x επιτυγχάνεται με:

- > Έλεγχο και αξιολόγηση της χημικής σύστασης των πρώτων υλών και των καυσίμων
- > Παρακολούθηση των συνθηκών λειτουργίας των περιστροφικών κλιβάνων
- > Χρήση άλλων συμπληρωματικών μέτρων, όπως η δέσμευση του SO_x από τα καυσαέρια με τη διοχέτευση ασβέστου

Το 2005 οι συνολικές ετήσιες εκπομπές SO_x ήταν 2.800 τόνοι.

Μετρήσεις εκπομπών οξειδίων του αζώτου και θείου διενεργούνται σε όλα τα εργοστάσια του Ομίλου. Το 94% του κλίνκερ που παρήγαγε ο Όμιλος το 2005 ήταν από κλιβάνους με εγκατεστημένες συσκευές συνεχούς μέτρησης NO_x και SO_x.

5. Μικρορύποι

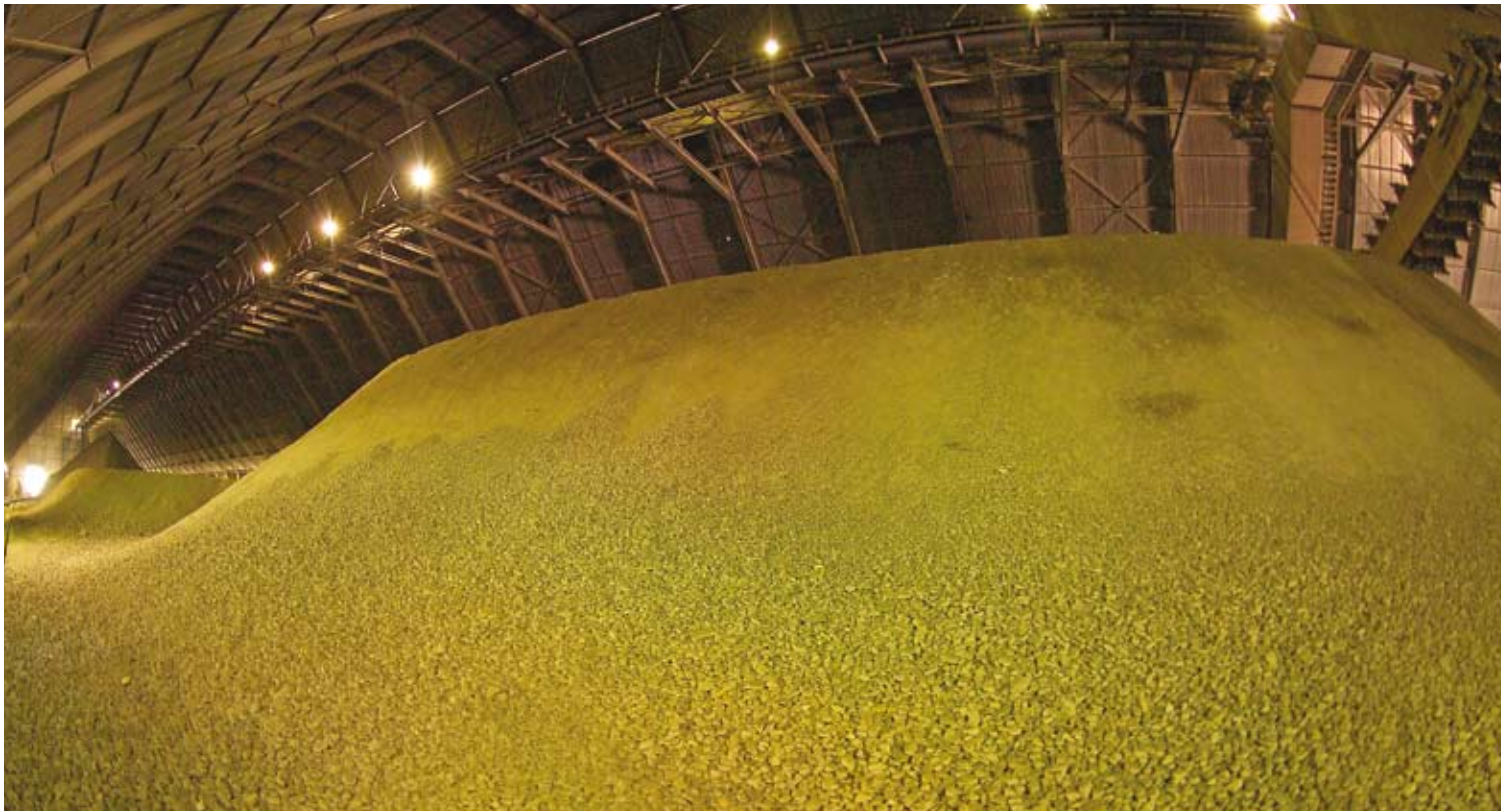
Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τα βαρέα μέταλλα και οι παραμένοντες οργανικοί ρύποι (Persistent Organic Pollutants), όπως οι διοξίνες και τα φουράνια.

Μελέτες έχουν δείξει ότι η βιομηχανία παραγωγής τσιμέντου συνεισφέρει ελάχιστα στις εκπομπές μικρορύπων. Ο TITAN έχει διενεργήσει μετρήσεις εκπομπών μικρορύπων στους περισσότερους περιστροφικούς κλιβάνους του. Όλες οι εκπομπές ήταν πολύ κάτω από τα αντίστοιχα όρια.

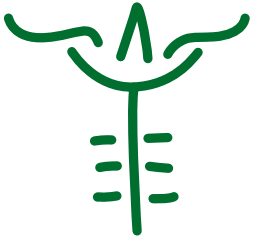
Διαρροές υγρών και στερεών

Σε κανένα εργοστάσιο δεν υπήρξε πέρυσι διαρροή επικίνδυνων υλικών, όπως ορυκτελαίων ή καυσίμων.

Μόνο σε ένα εργοστάσιο του Ομίλου (Αλεξάνδρεια, Αίγυπτος) αναφέρθηκε μία περίπτωση εκτεταμένης διαρροής φαρίνας (αλεσμένης πρώτης ύλης για την παραγωγή κλίνκερ) λόγω βλάβης στο σύστημα μεταφοράς. Στο εργοστάσιο αυτό δεν επιβλήθηκε πρόστιμο, αλλά οι Αρχές διέκοψαν για τρεις ημέρες τη λειτουργία του για την πλήρη αποκατάσταση της βλάβης. Το εργοστάσιο ανέλαβε με έξοδά του τον καθαρισμό της γύρω περιοχής. Αυτό ήταν και το μοναδικό συμβάν περιβαλλοντικής όχλησης σε όλο τον Όμιλο.

Χώρος προμοιογένειας πρώτων υλών, εργοστάσιο Πάτρας - Ελλάδα, 2005

Άνθρωπος και Περιβάλλον

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις και μέτρα
αντιμετώπισης

Διαχείριση και αποκατάσταση
λατομείων

Παραγωγή τσιμέντου και
περιβαλλοντική απόδοση

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Διαχείριση αποβλήτων

Ο Όμιλος TITAN εφαρμόζει προγράμματα ανακύκλωσης και διαχείρισης αποβλήτων. Τα κοινά βιομηχανικά απόβλητα, όπως χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια και μπαταρίες, διατίθενται μέσω αδειοδοτημένων δικτύων. Επίσης συμμετέχει στο σύστημα συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης συσκευασιών της Ελληνικής Εταιρίας Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (ΕΕΑΑ).

Σε τρία εργοστάσια του Ομίλου, για λειτουργικούς λόγους, αφαιρείται σκόνη από το κύκλωμα του κλιβάνου και είτε επανεισάγεται σε αυτόν για να χρησιμοποιηθεί ως πρόσθετο στο τσιμέντο είτε πωλείται για διάφορες άλλες χρήσεις.

Μεταφορές

Ρύπανση του περιβάλλοντος μπορεί να προκληθεί και κατά τη μεταφορά πρώτων υλών, στερεών καυσίμων και προϊόντων.

Ο TITAN έχει θεσπίσει και εφαρμόζει μέτρα και διαδικασίες για την ελαχιστοποίηση της ρύπανσης κατά τη φόρτωση και την οδική και θαλάσσια μεταφορά των προϊόντων του.

Θόρυβος

Ο θόρυβος ελέγχεται σε όλες τις εγκαταστάσεις του Ομίλου και βρίσκεται κάτω από τα όρια που ορίζει η νομοθεσία. Για τον περιορισμό της όχλησης από τον θόρυβο, τα εργοστάσια προγραμματίζουν ανάλογα τις δραστηριότητές τους και επιλέγουν κατάλληλο εξοπλισμό.

Εργοστάσιο Roanoke - ΗΠΑ, 2005

Μονάδα παραγωγής κονιαμάτων - Ελευσίνα - Ελλάδα, 2005

Ο ρόλος του Ομίλου TITAN στη διαχείριση παλαιών ελαστικών

Με τη χρησιμοποίηση εναλλακτικών καυσίμων στη βιομηχανία τσιμέντου, ο TITAN προσφέρει τη δυνατότητα σε άλλες ελληνικές βιομηχανίες να διαχειρίζονται τα απόβλητά τους με τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον. Ενδεικτικά αναφέρεται η εταιρία Ecoelastika, στην οποία συμμετέχουν επιχειρήσεις εισαγωγής ελαστικών. Στόχος της είναι η δημιουργία ενός πανελλαδικού συστήματος διαχείρισης παλαιών ελαστικών.

Στο συλλογικό σύστημα, που λειτουργεί επιτυχώς από το 2004, το εργοστάσιο TITAN στο Καμάρι Βοιωτίας είναι αποδέκτης ολόκληρων μεταχειρισμένων ελαστικών για τη θερμική αξιοποίησή τους στον περιστροφικό κλίβανο.

Το 2005 το εργοστάσιο απορρόφησε ολόκληρη την προσκομισθείσα ποσότητα, περίπου 6.000 τόννους μεταχειρισμένων ελαστικών. Επίσης απορρόφησε περίπου 11.000 τόννους καταλοίπων δεξαμενών διυλιστηρίων αναμεμιγμένων με πριονίδι.

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ

Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την ΕΚΕ
(CSR Europe)

Οικουμενικό Σύμφωνο

Πρωτοβουλία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
στον Κλάδο Τσιμέντου (WBCSD - CSI)

Διεθνής Πρωτοβουλία για την Έκδοση
Κοινωνικών και Περιβαλλοντικών
Απολογισμών (GRI)

Συμμετοχή σε Συλλογικές Πρωτοβουλίες / Δίκτυα

Ο Όμιλος συμμετέχει σε συλλογικές πρωτοβουλίες που έχουν στόχο κατά προτεραιότητα την εφαρμογή της ΕΚΕ και της ΒΑ. Η ολοένα μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση των επιχειρήσεων και συσπείρωσή τους σε κοινές δράσεις έχουν πολύπλευρες θετικές επιδράσεις και για τις ίδιες τις επιχειρήσεις και για τα ενδιαφερόμενα μέρη και για την κοινωνία ευρύτερα.

Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ

Ο Όμιλος TITAN είναι ιδρυτικό μέλος και συμμετέχει με δύο από τις δραστηριοποιούμενες στην Ελλάδα Εταιρίες του, την Α.Ε. Τσιμεντών TITAN και την INTERBETON Α.Ε., στο Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ.

Η ενεργός υποστήριξη και συμμετοχή του Ομίλου στις δραστηριότητες και στην προώθηση των στόχων του Ελληνικού Δικτύου το 2005, εκφράζεται συνοπτικά με τις παρακάτω ενέργειες:

- > Συμμετοχή στην παρουσίαση παραδειγμάτων πρακτικής εφαρμογής ΕΚΕ στο πλαίσιο της έκδοσης του πρώτου σχετικού καταλόγου στην Ελλάδα με τίτλο “50+ πρακτικές εφαρμογές ΕΚΕ”
- > Συμμετοχή σε δύο ομάδες εργασίας εθελοντών για τη βελτίωση των παρεχόμενων προς τα μέλη του Δικτύου υπηρεσιών, καθώς επίσης και για την κατάρτιση τριετούς προγράμματος προώθησης των ίδων ευκαιριών σε επιχειρήσεις-μέλη του Δικτύου
- > Εκπροσώπηση του Δικτύου σε εκδηλώσεις επαγγελματικών φορέων και πανεπιστημίων
- > Παρουσίαση και ενημέρωση των μελών του Δικτύου σχετικά με τις εξελίξεις και τις προοπτικές της πρωτοβουλίας του ΟΗΕ για ένα Οικουμενικό Σύμφωνο, με στόχο την ευρύτερη διάδοσή της σε εθνικό επίπεδο
- > Προώθηση συνέργειας με τη Διεθνή Διαφάνεια - Ελλάς για την από κοινού υποστήριξη της ευρύτερης διάδοσης της 10ης αρχής του Οικουμενικού Συμφώνου με αντικείμενο την αντιμετώπιση της διαφθοράς

 www.csrhellas.gr

Ευρωπαϊκό Δίκτυο / CSR Europe

Ο TITAN παρακολουθεί και συμμετέχει συστηματικά, ήδη από το 1994, στις προσπάθειες του Ευρωπαϊκού Δικτύου -τότε Ευρωπαϊκού Επιχειρηματικού Δικτύου για την Κοινωνική Συνοχή- που στοχεύουν στην ανάπτυξη ενός πανευρωπαϊκού κινήματος ενίσχυσης και ανάπτυξης της εφαρμογής της ΕΚΕ τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Ο Όμιλος εντάχθηκε στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την ΕΚΕ ως πλήρες μέλος το 2004. Στο διάστημα που μεσολάβησε, η συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Δίκτυο ήταν συστηματική και είχε σαν αποτέλεσμα μεταξύ άλλων τη δημιουργία μαζί με άλλες Ελληνικές επιχειρήσεις και 4 εθνικούς συλλογικούς φορείς του Ελληνικού Δικτύου για την ΕΚΕ (2000), στο οποίο σήμερα συμμετέχουν 80 επιχειρήσεις.

Το Μάρτιο του 2005 –δέκα ακριβώς χρόνια μετά την υπογραφή της πρώτης διακήρυξης των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων για την κοινωνική συνοχή- δημοσιεύθηκε μια νέα διακήρυξη υπό μορφή στρατηγικού χάρτη -οδηγού για την ΕΚΕ (CSR Roadmap). Με αυτή οι επιχειρήσεις-μέλη του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την ΕΚΕ και οι εθνικοί συνεργάτες (μεταξύ αυτών και το Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ, του οποίου προεδρεύει στέλεχος του TITANA), ανανέωσαν τη δέσμευσή τους και διεύρυναν τη στρατηγική τους προς επίτευξη μιας βιώσιμης και συμμετοχικής Ευρώπης.

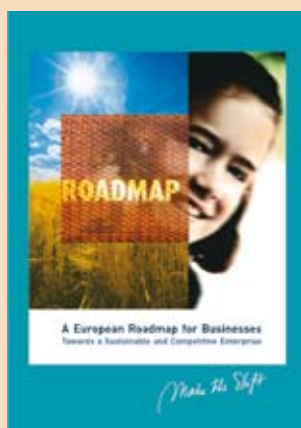
 www.csreurope.org

Το 2005 ο Όμιλος TITAN έλαβε μέρος στο Πρώτο Ευρωπαϊκό Marketplace για την ΕΚΕ, που διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες από το CSR Europe με στόχο τη διάδοση και επέκταση των αποτελεσματικότερων πρακτικών ΕΚΕ. Επίσης ο Όμιλος ανταποκρίθηκε θετικά στην πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Δικτύου να συμμετέχει σε μια νέα πανευρωπαϊκή εμπέδεια συνεργασία των επιχειρήσεων και της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης με κύριο στόχο να παραμείνει η Ευρωπαϊκή Ένωση πόλος ανάπτυξης και προαγωγής της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, συμβάλλοντας έτσι και στην επίτευξη των στόχων της Λισσαβόνας.

Απόσπασμα του χαιρετισμού που απηύθησε ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. J. Manuel Baroso, με την ευκαιρία της επίσημης παρουσίασης του CSR Roadmap από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την ΕΚΕ, στις Βρυξέλλες, 4 Μαρτίου 2005.

“Η Επιτροπή απερίφραστα έχει αναγνωρίσει ότι οι εθελοντικές επιχειρηματικές πρωτοβουλίες με τη μορφή κοινωνικά και περιβαλλοντικά υπεύθυνων πρακτικών, μπορούν να συμβάλλουν καταλυτικά στη βιώσιμη ανάπτυξη, ενώ ενισχύουν ταυτόχρονα την προοπτική καινοτομίας και ανταγωνιστικότητας στην Ευρώπη. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή καλωσορίζει το κουράγιο αλλά και τη δέσμευση του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την ΕΚΕ και προσδοκά σε μία δημιουργική και παραγωγική συνεργασία για το μέλλον”.

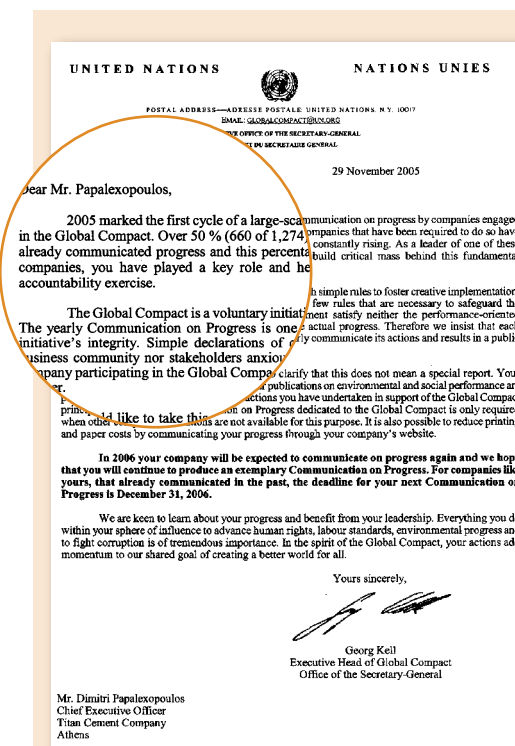
ΟΗΕ - Πρωτοβουλία για ένα Οικουμενικό Σύμφωνο

Το 2003 υιοθετήθηκε από τον Όμιλο, ο Κώδικας Εταιρικών Αρχών και Δεοντολογίας, ο οποίος περιλαμβάνει τις βασικές πολιτικές του για όλα τα θέματα που αφορούν οι εννέα πρώτες αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου, καθώς επίσης και για την αντιμετώπιση θεμάτων διαφθοράς, το οποίο σήμερα αποτελεί το αντικείμενο της Δεκάτης Αρχής του Οικουμενικού Συμφώνου. Η Δέκατη Αρχή συμπεριλήφθηκε στην Πρωτοβουλία, μετά από ειδική διαβούλευση το 2004.

Ο Απολογισμός Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και Βιώσιμης Ανάπτυξης του 2004, που δημοσιεύθηκε από τον Όμιλο το Μάιο του 2005, ενσωματώνει αποτελεσματικά τις κατευθύνσεις του αρμόδιου γραφείου του ΟΗΕ, όπως αυτές καθορίζονται στο Communication on Progress (CoP), εστιάζοντας σε παραδείγματα πρακτικής εφαρμογής της βασικής αρχής του Ομίλου “αντλώντας από την εμπειρία, προσφέρουμε στην κοινωνία”.

Ο TITAN προσκλήθηκε τον Ιούλιο του 2005 στην πρώτη συνάντηση εμπειρογνομόνων που οργάνωσε το αρμόδιο γραφείο του ΟΗΕ στη Γενεύη, με τίτλο “Communication on Progress, first assessment - A workshop for major actors”. Στην επιστολή της 29ης Νοεμβρίου 2005 του επικεφαλής του αρμοδίου γραφείου κ. Georg Kell, που παρατίθεται παραπλεύρως, επισημαίνεται η αναγκαιότητα για συνέπεια και συνέχεια στη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων και των πρακτικών εφαρμογών ως προς τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιδόσεις των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκεκριμένη πρωτοβουλία με στόχο τη διασφάλιση της αξιοπιστίας και την ευρύτερη αποδοχή της πρωτοβουλίας στο μέλλον.

www.globalcompact.org

10η Αρχή του Οικουμενικού Συμφώνου

Οι επιχειρήσεις οφείλουν να εργάζονται ενάντια στην διαφθορά σε όλες τις μορφές της, συμπεριλαμβανομένων του εκβιασμού και της δωροδοκίας

Συμμετοχή σε Συλλογικές Πρωτοβουλίες / Δίκτυα

WBCSD – Πρωτοβουλία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου

Η Πρωτοβουλία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου του Διεθνούς Επιχειρηματικού Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη αποτελεί μια από τις σημαντικότερες κλαδικές πρωτοβουλίες σε διεθνές επίπεδο. Η συμμετοχή και εκπροσώπηση των μεγαλύτερων επιχειρήσεων του κλάδου, η γόνιμη διαβούλευση και ο ουσιαστικός διάλογος που αναπτύσσεται στο πλαίσιο αυτής με τα ενδιαφερόμενα μέρη, αλλά και τα μέχρι σήμερα χρήσιμα αποτελέσματά της, όπως ανακοινώθηκαν στην ενδιάμεση έκθεση προόδου, που δημοσιεύθηκε το 2005, καθιστούν την όλη προσπάθεια πρωτοποριακή αλλά και την επικεντρώνουν στην επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί τόσο σε συλλογικό όσο και σε εταιρικό επίπεδο.

 www.wbcsd.org

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ

Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την ΕΚΕ
(CSR Europe)

Οικουμενικό Σύμφωνο

Πρωτοβουλία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
στον Κλάδο Τσιμέντου (WBCSD - CSI)

Διεθνής Πρωτοβουλία για την Έκδοση
Κοινωνικών και Περιβαλλοντικών
Απολογισμών (GRI)

Τομείς Προτεραιότητας CSI - Κοινές Δεσμεύσεις		Δράσεις και Εφαρμογές 2003 - 05
Περιβάλλον	Προστασία περιβάλλοντος και διαχείριση CO ₂	Ανάπτυξη και αναβάθμιση Πρωτοκόλλου μέτρησης και δημοσιοποίησης αποτελεσμάτων εκπομπών CO ₂ (άμεσων και έμμεσων)
	Υπεύθυνη χρήση καυσίμων και πρώτων υλών	Κοινές κατευθύνσεις διαχείρισης καυσίμων και πρώτων υλών, που προάγουν τις καλές πρακτικές και διαμορφώνουν συμβατό πλαίσιο με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης
	Μείωση Εκπομπών	Κοινό πρωτόκολλο παρακολούθησης και απολογισμού που καθορίζει κοινές μεθόδους μέτρησης για οξειδία αζώτου, ενώσεις θείου και σωματίδια σκόνης, καθώς επίσης και κοινή προσέγγιση για τη διάγνωση και ανάλυση του θέματος των κύριων μικρορύπων
Χώρος Εργασίας	Υγιεινή και Ασφάλεια	Κοινό σύστημα μέτρησης των θεμάτων ασφαλείας ώστε να παρέχεται η δυνατότητα ενιαίων και συστηματικών μορφών αναφοράς
Εξωτερικό περιβάλλον	Επίδραση σε τοπικό επίπεδο στο περιβάλλον και τις κοινότητες	Αναλυτικές κατευθύνσεις για: α) την εφαρμογή διαδικασίας αξιολόγησης των περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων σε τοπικό επίπεδο και β) την υποστήριξη της συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και τοπικών κοινωνιών σε κάθε στάδιο (αρχή, εξέλιξη και παύση εργασιών)
Επικοινωνία - Διάλογος	Απολογισμός και διαβούλευση	Συνεργασία με ειδική Επιτροπή διακεκριμένων εμπειρογνομόνων και εκπροσώπων ΜΚΟ Διεξαγωγή συναντήσεων διαβούλευσης με εκπροσώπους όλων των ενδιαφερομένων μερών ώστε να διασφαλίζεται ότι όλες οι κύριες ανησυχίες αυτών θα λαμβάνονται υπόψη στις εργασίες των επιμέρους θεμάτων

Δείκτες Περιβαλλοντικής Επίδοσης – Επιχειρηματικό Συμβούλιο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (Κλάδος Τσιμέντου)

Διαχείριση Κλιματικών Αλλαγών

1. Αριθμός εγκαταστάσεων και ποσοστό τους που χρησιμοποιεί το Πρωτόκολλο Αερίων του Θερμοκηπίου του WBCSD
2. Συνολικές εκπομπές CO₂ τν/έτος
3. Ειδικές εκπομπές CO₂ ανά τόνο τσιμέντου

Χρήση Καυσίμων και Υλικών

Χρήση Ενέργειας

1. Ειδική θερμική κατανάλωση για την παραγωγή κλίνκερ, σε MJ ανά τόνο κλίνκερ
2. Ποσοστό εναλλακτικών ορυκτών καυσίμων: κατανάλωση εναλλακτικών καυσίμων ως ποσοστό της συνολικής θερμικής κατανάλωσης
3. Ποσοστό καυσίμων από βιομάζα: κατανάλωση βιομάζας ως ποσοστό της συνολικής θερμικής κατανάλωσης

Χρήση Πρώτων Υλών

1. Ποσοστό εναλλακτικών πρώτων υλών: κατανάλωση εναλλακτικών πρώτων υλών ως ποσοστό επί του συνόλου των πρώτων υλών για την παραγωγή τσιμέντου και κλίνκερ (υπολογισμένο σε ξηρή βάση)
2. Συντελεστής κλίνκερ: λόγος της κατανάλωσης κλίνκερ προς παραγωγή τσιμέντου υπολογισμένου βάσει του πρωτόκολλου του τσιμέντου

Παρακολούθηση και Καταγραφή Εκπομπών

1. Ποσοστό του κλίνκερ που παράχθηκε από κλιβάνους με σύστημα παρακολούθησης εκπομπών, μέσω συνεχών ή περιοδικών μετρήσεων για τους κύριους και άλλους ρύπους
2. Ποσοστό του κλίνκερ που παράχθηκε από κλιβάνους με εγκατεστημένες συσκευές συνεχούς μέτρησης των κύριων ρύπων
3. Ειδικές (g/τν κλίνκερ) και συνολικές (τν/έτος) εκπομπές για:
 - 3.1 NO_x
 - 3.2 SO_x
 - 3.3 Σκόνη

Τοπικές Επιπτώσεις

1. Ποσοστό παραγωγικών μονάδων με οργανωμένα προγράμματα, στα οποία συμμετέχει η τοπική κοινότητα
2. Ποσοστό ενεργών λατομείων με σχέδιο αποκατάστασης
3. Αριθμός παραγωγικών μονάδων σε περιοχές όπου αντιμετωπίζονται θέματα βιοποικιλότητας

Δείκτες Επίδοσης στον τομέα «Ασφάλεια της Εργασίας»

1. Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων και δείκτης θανατηφόρων ατυχημάτων για κάθε 10.000 εργαζομένους που απασχολούνται άμεσα από την επιχείρηση
2. Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων για τους εργαζομένους που ανήκουν στο εργολαβικό προσωπικό
3. Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων που εμπλέκουν τρίτα πρόσωπα, μη απασχολούμενα άμεσα ή έμμεσα από την επιχείρηση
4. Αριθμός χαμένων ημερών εργασίας εξαιτίας ατυχήματος (δείκτης σοβαρότητας) και δείκτης συχνότητας ατυχημάτων για κάθε 1.000.000 ανθρωποώρες εργασίας που αφορούν στο άμεσα απασχολούμενο δυναμικό της επιχείρησης
5. Αριθμός χαμένων ημερών εργασίας για το εργολαβικό προσωπικό

Dr. Mostafa Tolbas,

*Πρόεδρος ICED, Cairo
πρώην Δ/ντής UNEP*

Dr. Claude Martin

*Γεν. Δ/ντής WWF International,
Switzerland*

Dr. Jim MacNeill,

*Distinguished Fellow, Διεθνές Ινστιτούτο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη,
Καναδάς*

“Αυτή η πρωτοβουλία αντιπροσωπεύει μια σοβαρότατη προσπάθεια από έναν επίσης πολύ σημαντικό βιομηχανικό κλάδο και αποσκοπεί στο να αντιμετωπίσει σύνθετα προβλήματα της βιώσιμης ανάπτυξης με πρακτικό τρόπο και με προσανατολισμό τα ουσιαστικά αποτελέσματα. Χρησιμοποιώντας ένα κοινό αριθμό βασικών δεικτών μέτρησης, οι οποίοι ενσωματώνουν αφενός τις επιχειρηματικές ανησυχίες, αφετέρου τις ανησυχίες των ενδιαφερομένων μερών, ενώ απαιτεί την δημοσιοποίηση των στοιχείων της κάθε μιας επιχείρησης ξεχωριστά, αποτελεί ένα πολύ σημαντικό βήμα στην κατάκτηση ενός σημαντικού επιπέδου υπευθυνότητας σε μια πρωτοβουλία εθελοντικής συμμετοχής”.

CSI - Έκθεση Προόδου, Ιούνιος, 2005

Συμμετοχή σε Συλλογικές Πρωτοβουλίες / Δίκτυα

GRI- Διεθνής Πρωτοβουλία για την Έκδοση Κοινωνικών και Περιβαλλοντικών Απολογισμών

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ

Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την ΕΚΕ
(CSR Europe)

Οικουμενικό Σύμφωνο

Πρωτοβουλία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
στον Κλάδο Τσιμέντου (WBCSD - CSI)

Διεθνής Πρωτοβουλία για την Έκδοση
Κοινωνικών και Περιβαλλοντικών
Απολογισμών (GRI)

Το 2003 οικειοθελώς υιοθετήσαμε για πρώτη φορά το πλαίσιο αρχών της διεθνούς πρωτοβουλίας GRI, όπως αυτό καθοριζόταν από τον σχετικό Οδηγό του 2002, για την έκδοση του Απολογισμού Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ομίλου.

Το 2004 ο Απολογισμός μας συνδύασε για πρώτη φορά την κατευθυντήρια οδηγία του αρμόδιου γραφείου του ΟΗΕ για το Οικουμενικό Σύμφωνο (Communication on Progress) με τα πρότυπα του Global Reporting Initiative, παραθέτοντας πρακτικά παραδείγματα σε αναφορά της εφαρμογής των δέκα αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου και των κύριων κοινωνικών και περιβαλλοντικών δεικτών του GRI.

Η ενσωμάτωση στον Απολογισμό μας των αρχών του συστήματος GRI, όπως και των σχετικών κατευθύνσεων του Οικουμενικού Συμφώνου, έχουν αναγνωρισθεί και από τους δύο διεθνείς οργανισμούς. Ο TITAN έχει προσκληθεί και συμμετέχει ενεργά στις διαβουλεύσεις σε σχέση με την υιοθέτηση της νέας έκδοσης του προτύπου G3 από το GRI.

Επισκευή κλιβάνου, εργοστάσιο Καμαρίου - Ελλάδα, 2005

Βασικές Αρχές Έκδοσης Κοινωνικών και Περιβαλλοντικών Απολογισμών κατά GRI

Οι κύριες αρχές που πρέπει να τηρούνται κατά την έκδοση απολογισμών σχετικών με τις επιδόσεις σε κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα είναι:

- > Πληρότητα παρεχόμενων πληροφοριών
- > Σχετικότητα
- > Βιωσιμότητα
- > Ακρίβεια αναφερόμενων στοιχείων
- > Ουδετερότητα
- > Σαφήνεια: δυνατότητα κατανόησης για το μέγιστο αριθμό χρηστών του Απολογισμού
- > Επικαιρότητα
- > Συγκρισιμότητα: δυνατότητα διαχρονικής και διεπιχειρησιακής σύγκρισης των παρεχόμενων πληροφοριών
- > Ποιότητα - Αξιοπιστία
- > Περιεκτικότητα
- > Δυνατότητα ελέγχου πληροφοριών
- > Διαφάνεια

Οι αρχές της διαφάνειας και της περιεκτικότητας, σύμφωνα με το πρότυπο, αποτελούν την αφετηρία για τη διαδικασία έκδοσης των Απολογισμών αυτών και είναι συνυφασμένες με τις υπόλοιπες αρχές στο σύνολό τους.

Δείκτες κατά GRI				
	Δείκτες με πλήρη στοιχεία	Δείκτες με επιμέρους στοιχεία	Δείκτες που αφορούν σε μηδενικές επιπτώσεις και δεν αναφέρονται	Δείκτες που δεν αναφέρονται λόγω έλλειψης στοιχείων
Κοινωνικοί	LA1, LA2, LA3, LA4, LA5, LA7, LA9, LA17, HR1, HR2, HR4, HR5, HR12, PR8, SO4,		PR3, PR4, PR5, PR9, PR10, SO5, SO6	
Περιβαλλοντικοί	EN1, EN2, EN3, EN5, EN6, EN7, EN8, EN10, EN13, EN14, EN16, EN17, EN23, EN25, EN26, EN27, EN29, EN33, EN35	EN11, EN15, EN22, EN30, EN34	EN9, EN12, EN18, EN20, EN24, EN28, EN31, EN32	EN4, EN19, EN21
Οικονομικοί	EC1, EC5, EC13	EC8, EC10		

ΚPMG Παγκόσμια Έρευνα σχετικά με την Έκδοση Απολογισμών Κοινωνικής Υπευθυνότητας

“Σήμερα 660 επιχειρήσεις διάσπαρτες σε 50 χώρες εκδίδουν αναφορές σύμφωνα με τις αρχές και το πλαίσιο του GRI. Από το 2002, ο αριθμός των αυτόνομα εκδιδόμενων Απολογισμών Κοινωνικής Ευθύνης έχει αυξηθεί σημαντικά στις περισσότερες χώρες, με σχεδόν διπλάσια αύξηση στην Ιταλία, την Ισπανία, τον Καναδά και τη Γαλλία”.

Συμμετοχή σε Συλλογικές Πρωτοβουλίες / Δίκτυα

ΜΗΝΥΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ / ΔΙΚΤΥΑ

Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ

Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την ΕΚΕ
(CSR Europe)

Οικουμενικό Σύμφωνο

Πρωτοβουλία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
στον Κλάδο Τσιμέντου (WBCSD - CSI)

Διεθνής Πρωτοβουλία για την Έκδοση
Κοινωνικών και Περιβαλλοντικών
Απολογισμών (GRI)

Σημείωμα

Ο Απολογισμός αυτός αναφέρεται στη δραστηριότητα του Ομίλου TITAN κατά το 2005. Όλα τα στοιχεία αφορούν στη λειτουργία των εργοστασίων τσιμέντου, των μονάδων παραγωγής σκυροδέματος και των λατομείων του Ομίλου, στην Ελλάδα, στις ΗΠΑ, στη Βουλγαρία, στη Σερβία, στην ΠΓΔΜ και την Αίγυπτο, εκτός και αν επισημαίνεται διαφορετικά.

Στην περίπτωση της Αιγύπτου –όπου ο TITAN κατέχει το 50% σε κοινοπραξία με τη Lafarge– οι σχετικοί υπολογισμοί έχουν γίνει με βάση το αντίστοιχο ποσοστό συμμετοχής μας. Οι σταθμοί διανομής στη Γαλλία, Ην. Βασίλειο και Ιταλία –οι οποίοι αντιπροσωπεύουν μόλις το 0,3% του συνολικού προσωπικού του Ομίλου (22 άτομα) και ο κλάδος πορσελάνης που αντιπροσωπεύει το 2% του συνολικού προσωπικού (120 άτομα) λαμβάνονται υπόψη μόνο στους δείκτες που αφορούν την κατανομή της άμεσης απασχόλησης στον Όμιλο.

Στην επιλογή και χρήση δεικτών για τη μέτρηση και παρουσίαση των αποτελεσμάτων της πολιτικής που εφαρμόζει ο Όμιλος στους τομείς της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και της Βιώσιμης Ανάπτυξης έχουν χρησιμοποιηθεί:

Οι συναφείς με τις δραστηριότητες του Ομίλου κύριοι και συμπληρωματικοί δείκτες από το Global Reporting Initiative - GRI, 2002- (βλ. σελ. 51).

Οι ειδικοί δείκτες προσαρμοσμένοι στις προτεραιότητες του κλάδου μας – οι οποίοι έχουν αναπτυχθεί και υιοθετηθεί στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον Κλάδο Τσιμέντου (CSI).

Οι οδηγίες για την έκδοση απολογισμών σχετικών με την εφαρμογή των δέκα αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ.

Ο ετήσιος Απολογισμός, εκτός από εργαλείο επικοινωνίας με όλους τους ενδιαφερόμενους, είναι και μια ανάγλυφη απεικόνιση της πορείας μας.

Επιδιώκοντας τη συνεχή βελτίωση και σε ό,τι αφορά τα περιεχόμενα του απολογισμού αυτού αλλά και τη μέτρηση της αποτελεσματικότητάς μας, βασικές προτεραιότητές μας για το 2006 είναι:

> Η ολοκλήρωση της προετοιμασίας για επαλήθευση των περιεχομένων του απολογισμού από εξωτερικούς φορείς

> Η περαιτέρω συστηματικοποίηση και η επέκταση του διαλόγου και της διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη

> Η διαχρονική απεικόνιση των κύριων δεικτών μέτρησης της απόδοσης και η αξιολόγησή τους σε συνάρτηση με μέσο- και μακροπρόθεσμους στόχους

Μέχρι τώρα, έχουμε επιτύχει την ανάπτυξη ενός εσωτερικού συστήματος συλλογής στοιχείων σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας του Ομίλου μας. Θα συνεχίσουμε όμως να εργαζόμαστε για αναβάθμιση και βελτιστοποίηση της διαδικασίας αυτής, ώστε να διασφαλίζεται η παροχή αξιόπιστων και ουσιαστικών πληροφοριών σε κάθε επίπεδο.

Ευχαριστίες

Την ευθύνη και το συντονισμό της σύνταξης αυτού του Απολογισμού είχε η Επιτροπή ΕΚΕ του Ομίλου, όμως για την πραγματοποίησή του συνέβαλαν όλες οι Διευθύνσεις του, καθώς και ένας μεγάλος αριθμός στελεχών του. Σε όλους αυτούς οφείλεται η ολοκλήρωση του παρόντος τεύχους και τους ευχαριστούμε για τη συνεργασία τους.

Ιδιαίτερα ευχαριστούμε για τη συμβολή τους στον Απολογισμό αυτό τους κ.κ.:

Λένα Τσιπούρη
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Οικονομικού Τμήματος
στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (σελ. 13)

Neda Tozija
Πολιτικό Μηχανικό, Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια στο ALBA (σελ.23)

Goce Serafimov
Ηλεκτρολόγο Μηχανικό,
Μεταπτυχιακό Φοιτητή στο ALBA (σελ.23)

Toni Jennings
Αντικυβερνήτη της Πολιτείας της Φλόριντα (σελ.25)

Καλλιόπη Παπαγγελή
Διευθύντρια Αρχαιολογικού Μουσείου Ελευσίνας (σελ.27)

Stephen Miller
Ομότιμο Καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Καλιφόρνιας - Berkeley
(σελ.29)

